

กระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

สินฤทัย ใจนันท๊ะ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ ที่ปรึกษา และคณบดี วิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง ไต พิจารณา การศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “กระบวนการบริการงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ
โรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35” เห็นสมควรรับ เป็น
ส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหาร
การศึกษา ของมหาวิทยาลัยพะเยา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. เจ็ดหล้า สุนทรวิภาต)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัถ)

คณบดีวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง

พฤษภาคม 2555

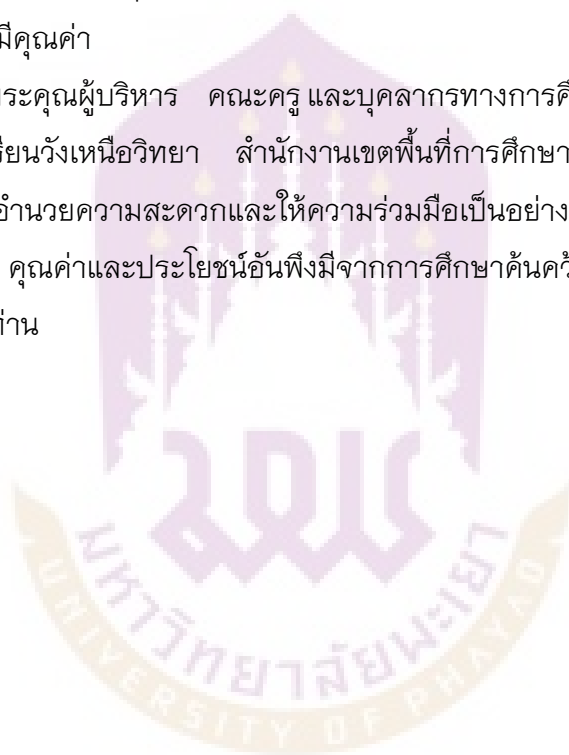
กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จ ลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. เจ็ดหล้า สุนทรวิภาต อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสำเร็จ สมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ คณะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการลองใช้ เครื่องมือ ทำให้การศึกษาค้นคว้า ครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการ สถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 35 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง ในการเก็บข้อมูลและ ตอบแบบสอบถาม คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาขออุทิศแด่ ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

สินฤทัย ใจนันตะ

อักษรย่อ

สมศ. = สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

สพม.35 = สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

ชื่อเรื่อง	กระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35
ผู้ศึกษาค้นคว้า	สินุทธิ์ ใจนันท๊ะ
ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. เจ็ดหล้า สุนทรวิภาต
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา, 2555
คำสำคัญ	กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบริบทของสถานศึกษา กระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปัญหา /อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการดำเนินการ (Do) ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) และขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action) ประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 รวมทั้งสิ้น จำนวน 104 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์โดยคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ใน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการปฏิบัติทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการดำเนินการ (Do) และขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action) ตามลำดับ ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่พบมาก คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างแ ท้จริง ควรมีการอบรม ส่งเสริมครู สัมมนา ประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

Title THE MANAGEMENT OF QUALITY ASSURANCE SYSTEM IN PLACE OF WANGNUA WITTAYA SCHOOL AT OFFICE OF SECONDARY SCHOOL AREA 35

Author Sinruethai Chainanta

Advisor Associate Professor Dr. Jerdla Soontornvipart

Academic Paper Independent Study M.Ed. in Educational Administration, University of Phayao, 2012

Keywords Process of the internal quality assurance system administration

ABSTRACT

The objectives of this research was study of context of school, process of the internal quality assurance system administration, problems and suggestions in development of the internal quality assurance system of Wangnua Wittaya School; The Secondary Educational Service Area Office 35 in 4 procedures that was Plan, Do, Check and Action. Population and samples were school administrators, teachers and education institution committees (total amount 104 samples). The research instrument was rating scales. Percentage, mean and standard deviation were used in statistical analysis. It was found that the level of satisfaction in every procedure of the process of the internal quality assurance system administration was very satisfied level; ranking in descending order of satisfaction from Check, Plan, Do and Action, respectively. The problem was the school administrators, the teachers and the education institution committees did not understand their role. Seminars or workshops or training courses on the process of the internal quality assurance system administration should be held for the educational personnel.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.....	9
ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	13
คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา และความสัมพันธ์ ระหว่างแนวคิดของระบบการประกันคุณภาพและแนวคิดตามหลักการบริหาร20 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	29
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	52
หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	53
ระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
3 วิธีดำเนินการวิจัย	64
ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย	64
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ตอนที่ 1 บริบทของสถานศึกษาและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	67
ตอนที่ 2 ผลการศึกษากระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา	70
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการแก้ปัญหากระบวนการ บริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือ วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5.....	78
5 บทสรุป	80
สรุปผลการศึกษา.....	80
อภิปรายผลการศึกษา	84
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก ประสิทธิภาพของเครื่องมือ	96
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	98
อภิธานศัพท์	105
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า	109

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม.....	17
2	ความถี่ และร้อยละ ของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	68
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ขั้นตอนการวางแผน (Plan).....	70
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกระบวนการบริหารงานระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ขั้นตอนการดำเนินการ (Do)	72
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกระบวนการบริหารงานระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check)	74
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกระบวนการบริหารงานระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action)	76
7	สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระบวนการบริหารงานระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35	77

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 ระบบประกันคุณภาพการศึกษาครบวงจ(EDCA).....	21
2 แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา.....	25
3 องค์ประกอบหลักของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	28
4 ขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา.....	30
5 องค์ประกอบของธรรมนูญสถานศึกษา.....	37
6 ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา.....	41

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 ได้กล่าวถึงสิทธิในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนคนไทยโดยบัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 10 ได้บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ซึ่งสืบเนื่องจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ได้บัญญัติกำหนดให้รัฐต้องจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เสริมสร้างความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สนับสนุน การค้นคว้าวิจัย ในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ เป็นหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นเข็มทิศชี้แนะในการพัฒนาสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นี้ทำให้ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งก็คือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม พร้อมทั้งจะเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญให้ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ตระหนัก เห็นความสำคัญ และดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคนในชาติ เพื่อเป็นเครื่องมือ กลไกในการนำพาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทัดเทียมอารยประเทศ

ต่อมาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กล่าวไว้ว่า “ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” และมาตรา 48 กล่าวไว้ว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัด

และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือวาระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยให้มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ” ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการปฏิรูปการศึกษาในรอบที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ที่รัฐมุ่งเน้นให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศ สถานศึกษาทุกแห่งจึงจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นให้สังคมยอมรับว่า สามารถผลิตผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่าง ๆ ครบถ้วนตามความคาดหวังของสังคม ตลอดจนแสดง ความมั่นใจว่าปัจจัยและระบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนมีความเป็นมาตรฐาน ซึ่งจะนำไปสู่ผลสำเร็จของการจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้ตามความต้องการของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

จากความในมาตรา 47 วรรค 2 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับแก้ไข) พุทธศักราช 2545 กระทรวงศึกษาธิการ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2546 ในหมวด 1 ข้อ 2 ระบุไว้ว่า ให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและการผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายให้หน่วยงานในสังกัด ดำเนินการพัฒนาและเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินภายนอกรอบแรก (ในปี พ.ศ. 2544-2548) และการประเมินภายนอกรอบที่สอง (ในปี พ.ศ. 2549-2553) จากสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยมุ่งหวังให้สถานศึกษาทุกแห่ง สามารถใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน ให้ได้มาตรฐาน ซึ่งทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐานสามารถจัดการศึกษา ได้อย่างมีคุณภาพ และผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด แต่จากข้อสรุปผล การประเมินภายนอกรอบแรกและรอบที่สองของสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพ การศึกษา (สมศ.) พบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศจำนวนมากยังไม่ผ่านการรับรองจาก เกณฑ์การประเมิน โดยเฉพาะโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ที่กำลังพัฒนาระบบการบริหาร จัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพเพื่ อเตรียมความพร้อมรองรับการประเมินคุณภาพและ มาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพในรอบที่สาม (ในปี พ.ศ. 2554-2558)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ว่ามีสภาพการจัดสถานศึกษาและกระบวนการบริหารงานประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นอย่างไร นอกจากนี้ยังศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา ระบบบริหารงานประกันคุณภาพ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ว่ามีอะไรบ้างที่ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขนาดใหญ่ อันจะเป็นประโยชน์ต่อ การปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในและภายนอกโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 และจะเป็น เสี่ยงสะท้อนไปยังหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานระดับสูงและผู้มีอำนาจหน้าที่และบทบาท ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ สำหรับใช้เป็นข้อมูลในการ ปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขนาดใหญ่ของ ประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทสถานศึกษาในโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35
2. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
  - 1.1 การศึกษาครั้งนี้ได้มุ่งศึกษาบริบทสถานศึกษาในโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35
  - 1.2 การศึกษาครั้งนี้ได้มุ่งศึกษากระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปัญหา /อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทั้ง 4 ขั้นตอน ดังนี้
    - 1.2.1 ขั้นตอนการวางแผน (Plan)
    - 1.2.2 ขั้นตอนดำเนินการ (Do)
    - 1.2.3 ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check)
    - 1.2.3 ขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action)
2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 85คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน โรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 รวมทั้งสิ้น จำนวน 104 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 กระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 35

3.2 ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา

การจัดกระบวนการบริหารและจัดการคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ใน 4 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan) 2. ขั้นตอนดำเนินการ (Do) 3. ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) 4. ขั้นตอนการปรับปรุงและการนำไปใช้ (Action)

2. ความรู้ความเข้าใจ

การรับรู้และเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

3. การปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การกระทำตามขั้นตอนการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ใน 4 ขั้นตอน

4. ปัญหาในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา เกี่ยวกับอุปสรรค ข้อขัดข้องในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

5. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ

การจัดโครงสร้างการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน การมีส่วนร่วม และการประสานสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน ขั้นตอน คือ การจัดระบบ

การควบคุมคุณภาพการศึกษา การจัดระบบการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการจัดระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา

6. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

การพัฒนามาตรฐานด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่หลักสูตรกำหนด

7. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แผนที่จัดทำอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานข้อมูลของสถานศึกษา ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนสมบูรณ์ครอบคลุมการพัฒนาทุกกิจกรรมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายมีส่วนร่วมดำเนินการในการจัดทำแผน

8. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การกำกับ ติดตามและดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้โดยมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจน ครอบคลุมงาน / โครงการของสถานศึกษา

9. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในโดยบุคลากรในสถานศึกษาและการตรวจสอบทบทวนโดยหน่วยงานต้นสังกัด

10. การประเมินคุณภาพการศึกษา

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนระดับชาติที่ศึกษาในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้นในกลุ่มสาระต่าง ๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและการประเมินคุณภาพและมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

11. การรายงานคุณภาพการศึกษา

การนำเสนอข้อมูลผลการประเมินคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และต่อสาธารณชน

12. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การปรับปรุง พัฒนา การทบทวน การนำไปใช้เพื่อให้คุณภาพและมาตรฐานคงอยู่อย่างพัฒนา

13. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการ สถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

14. ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ครูที่ทำหน้าที่ในการสอนใน ทั้งข้าราชการ พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง
โรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 35

15. คณะกรรมการสถานศึกษา

ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแทนผู้บริหาร ตัวแทนครู และตัวแทนผู้ปกครองโรงเรียน
วังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลในการปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอกของโรงเรียน
วังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35
2. ได้ข้อมูลในการส่งเสริมและพัฒนาาระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอกของ
โรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 35

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ผู้ศึกษาได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
2. ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
3. คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
4. แนวคิดเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดของระบบการประกันคุณภาพ และแนวคิดตามหลักการบริหาร
5. ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
6. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
8. ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

กฎหมายหลักทางด้านการศึกษาระดับแรกของประเทศไทยโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลอย่างกว้างขวางเพื่อกำหนดเนื้อหาสาระต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของชาติอย่างมาก โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับระบบประกันคุณภาพ ดังนี้

ความมุ่งหมายและหลักการ

ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 กำหนดความมุ่งหมายสำคัญในการศึกษาที่เน้นการพัฒนาและมีความมุ่งหวังให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 8 จัดการศึกษาโดยยึดหลักการศึกษาดลชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทุกระดับและประเภทการศึกษา

ดังนั้นจึงเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาขนาดใหญ่หรือต้องมีการปรับระบบการศึกษาใหม่ ซึ่งทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษาอีกครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ของการจัดการศึกษาไทย และให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่สังคมไทยต้องการและคาดหวังไว้

แนวการจัดการศึกษา

แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ต้องยึดว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดสาระการเรียนรู้ การบูรณาการ การเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับระดับและรูปแบบของการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและประเทศ มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมในสิ่งที่

1. ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข

2. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

4. ความรู้ทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง

5. ความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์การ เอกชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

ดังนั้น การจัดการศึกษา ต้องยึดว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และต้องมีส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคมจัดการเรียนรู้ การบูรณาการได้อย่างเหมาะสมกับระดับ การจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม รวมทั้งให้บุคคล องค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา วิทยาการต่าง ๆ พัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ การส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

การบริหารและการจัดการศึกษา

การบริหารและการจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนของรัฐ ส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนของเอกชน ในการบริหารและการจัดการศึกษาได้กำหนดให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและโครงสร้าง ตามมาตรา ๒๙ ดังนี้

1. เอกภาพในนโยบายและมาตรฐานการศึกษา แต่หลากหลายในการปฏิบัติ
2. การกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน เอกชน องค์กรต่าง ๆ และสถาบันสังคมต่าง ๆ ระบบบริหารจัดการแนวคิดหลัก คือ การสร้างเอกภาพขององค์กร กำหนดนโยบายและมาตรฐานการศึกษา โดยกระจายบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานไปสู่สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาให้มากที่สุด

ดังนั้น การบริหารและการจัดการศึกษาได้กำหนดให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และให้มีเอกภาพในนโยบายและมาตรฐานการศึกษาแต่หลากหลายในการปฏิบัติ เน้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของชุมชน

มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษามาตรา 47 ระบุให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน ระบบประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาและเพื่อรับรองการประกันคุณภาพภายนอกมาตรา 49 วรรค 2 กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนมาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้ง ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษาตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข ต่อหน่วยงานต้นสังกัด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

สรุป ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดสาระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น เป้าหมาย วิชาการ สิทธิและโอกาส ระบบการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา งบประมาณทางการศึกษา และสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นการปฏิรูปเพื่อให้มีเอกภาพด้านนโยบายมีความหลากหลายในการปฏิบัติ โดยยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรฐานการศึกษา และการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ มีการระดมทรัพยากร จากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ยึดหลักการส่งเสริมมาตรฐานและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์การเอกชน องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา

ความสำคัญ และความเป็นมาของการประกันคุณภาพการศึกษา

ความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนทั่วไป การแข่งขันเพื่อความอยู่รอดของประเทศต่าง ๆ มีอัตราสูงชันทุกขณะ ความสำคัญของการพัฒนาประเทศจึงมิได้ขึ้นอยู่กับระบบทุนหรือทรัพยากรอีกต่อไปแต่ขึ้นอยู่กับศักยภาพ และคุณภาพของคน ที่สำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ซึ่งแสดงจุดเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาการศึกษา ดังนั้น จึงต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพื่อเป็นพลังการพัฒนาของประเทศในอนาคตศกกรมวิชาการ, 2542, หน้า 8) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2545 – 2549) มีการดำเนินการมีการ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ในด้านแนวคิดที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางของ การพัฒนา” ในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบบริหารจัดการภายในที่ดี ให้เกิดขึ้นในทุกระดับ อันจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนที่มี “คน” เป็นศูนย์กลางได้อย่างแท้จริง (ชาชีวะวัฒน์ ศรีแก้ว 2549, หน้า 4)

ในระบบการผลิตทางอุตสาหกรรมระยะแรก ได้มีการเผยแพร่การนำระบบควบคุมคุณภาพ (Quality Control: Q.C.) และระบบการจัดการคุณภาพทั้งองค์การ(Total Quality Management: T.Q.M) ไปใช้ในการปรับปรุงการผลิตให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน แต่ในปัจจุบันแนวคิดในเรื่องการพัฒนา มาตรฐานระบบคุณภาพ และการประกันคุณภาพมีอิทธิพลสูงต่อการพัฒนา อุตสาหกรรมหรือองค์กร มาตรฐานระหว่างประเทศISO (The International Organization for Standardization) ได้เกิดขึ้น โดยการ ร่วมกันระหว่างองค์กรอุตสาหกรรมโดยพัฒนามาตรฐาน ของระบบคุณภาพที่สามารถใช้ได้กับการค้า ทั่วโลกISO ได้กำหนดมาตรฐานของระบบคุณภาพไว้ เช่นISO 9000 (มาตรฐานระบบบริหารคุณภาพ ISO 1400 (มาตรฐานการจัดสิ่งแวดล้อมISO 18000 (มาตรฐานด้านอาชีพอนามัยเป็นต้น มาตรฐาน เหล่านี้เป็นมาตรฐานสำหรับระบบ เช่น ระบบการบริหารจัดการ เป็นต้น ดังนั้นองค์กรใดได้รับการรับรองISO ในเรื่องใดอนุกรมใดก็หมายความว่า ระบบในเรื่องนั้นได้รับการรับรองมีใช้คุณภาพของ สินค้าแต่โดยความเชื่อที่ว่า ถ้ากระบวนการเหล่านี้มีคุณภาพ สินค้าที่มีคุณภาพดีจะตามมา มาตรฐาน เหล่านี้นอกจากจะนำไปใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตแล้ว ยังใช้ได้กับธุรกิจหลายประเภทอย่างกว้างขวาง

ตลอดจนทางด้านการศึกษาในประเทศไทยทบวงมหาวิทยาลัยได้มีนโยบายที่จะนำแนวคิดของ ISO 9000, ISO 14000, ISO 18000 บรรจุในหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาบัณฑิตให้เข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานของระบบ ดังกล่าว นำไปใช้ในการพัฒนาการทำงาน และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการรักษาสุขภาพตัวผู้สมัคคี สันตุระเวชญ์ 2541, หน้า 27-28) ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย รัฐได้พยายามส่งเสริมให้มีระบบการประกันคุณภาพเกิดขึ้นในหน่วยงานที่มีหน้าที่ โดยเฉพาะในสถานศึกษาทุกระดับอย่างชัดเจนด้วยต้องการให้เป็นเครื่องมือในการรักษาคุณภาพ ให้ได้มาตรฐานการศึกษาชาติภาณุวัฒน์ ภัคดีวงศ์ 2542, หน้า 34 - 41)

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษานั้นเริ่มต้นจากการควบคุมคุณภาพด้านการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งจะพัฒนามาตรฐานในระบบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ต่อมาก็ได้พัฒนาเป็นระบบการบริหารเพื่อพัฒนาและประกันคุณภาพการศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษา (Mechanical Process) เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคศกรมสามัญศึกษา 2542, หน้า 8)

“การประกันคุณภาพ” เป็นคำกล่าวที่รู้จักกันในวงการอุตสาหกรรมและวงการธุรกิจมาช้านานแล้ว แต่สำหรับวงการศึกษานั้น เริ่มให้ความสนใจอย่างจริงจัง หลังจากมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 “การประกันคุณภาพการศึกษา” ในมุมมองของนักการศึกษาให้ความหมายให้หลากหลาย ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 2) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้จะให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

สงบ ลักษณะ (2542) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญของ การปฏิรูปหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน สัมฤทธิ์ผลของการปฏิรูปหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนจะอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน ที่บังเกิดความรุ้ความเข้าใจพื้นฐาน มีความสามารถและทักษะทางกระบวนการต่าง ๆ และมีบุคลิกภาพทางกาย ทางจิตใจ รวมถึงค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมที่พึงปรารถนา กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นมาตรการช่วยเพิ่ม

ประสิทธิภาพ ของการบรรลุผลที่ต้องการของคุณภาพการศึกษา และธรรมเนียมโรงเรียนจะเป็น ส่วนประกอบแรกของการประกันคุณภาพการศึกษา ที่จะเป็นสื่อสัญญาข้อตกลงระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน อันแสดงถึงความมุ่งมั่นของโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้บังเกิดผลตามเป้าประสงค์ ด้วยกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ และด้วยลักษณะของการบริหารการจัดการที่ชุมชนมีส่วนร่วมและ ตรวจสอบได้

อุทุมพร จามรมาน(2544, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า เป็นการให้หลักฐาน ข้อมูลแก่ประชาชน ว่าบุคคลในโรงเรียนทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ ผู้ปกครอง นักเรียน และสาธารณชนมั่นใจว่านักเรียนน่าจะมีคุณภาพตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรและ มาตรฐานคุณภาพการศึกษา

อารีรัตน์วัฒนสิน(<http://www.moe.go.th/webdcid/dcid/press/quality.1.htm>.) ได้ให้ความหมาย ของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการจัดการศึกษาทุกด้านของสถานศึกษา เป็นภาระงานปกติของสถานศึกษาที่ที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ จัดระบบให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมเพื่อ พัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่วางแผนจนถึงประเมินตนเอง ปรับปรุง พัฒนางาน ของตนเองอย่างเต็มศักยภาพสอดคล้องกับหลักสูตร เป็นที่ยอมรับของนักเรียน ครู บุคลากรของ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

วารินทร์ สิ้นสูงสุด(2542, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนว่าหมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนเอกชนมีแนวทางจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน และสอดคล้องกับ หลักการ นโยบาย และจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ ซึ่งโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียนทุกคน

วารินทร์ สิ้นสูงสุด (2542, หน้า 32) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาของ กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องมีการบริหารงานคุณภาพ (Quality Management) ให้ได้มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ทั้งนี้เพื่อมุ่งมั่นที่จะให้ได้รับการรับรอง คุณภาพมาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 7) ได้ให้ความหมาย ของ การประกัน คุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน และผู้ปกครอง ผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมี ประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

การประกันคุณภาพการศึกษามีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ “ป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ

บรรจง จันทมาศ(2541, หน้า 58) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง กิจกรรมหรือการปฏิบัติใด ๆ ที่หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่วางไว้จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าได้ผลงานมีคุณภาพตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นคือการปฏิบัติงานทั้งหมดตามระบบ และแผนที่วางไว้ได้อย่างเคร่งครัด เพื่อให้ได้มาซึ่งความเชื่อมั่นว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นเป็นคุณภาพที่ต้องการภายใต้สภาพแวดล้อม และปัจจัยในกระบวนการผลิตที่มีการควบคุมอย่างถูกต้องและเป็นระบบ ซึ่งเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$QA. = QC. + Qua. + Qas.$$

เมื่อ QA. = การประกันคุณภาพ(Quality Assurance)

QC. = การควบคุมคุณภาพ(Quality Control)

Qua. = การตรวจสอบคุณภาพ(Quality Auditing)

Qas. = การประเมินคุณภาพ(Quality Assessment)

สมศักดิ์ ตลประสิทธิ์(2542, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า “การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารงาน ในสถานศึกษาว่าได้มีการวางแผน การทำงาน และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อให้ผลผลิตของโรงเรียนมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานการศึกษา และตรงตามความต้องการของผู้รับบริการ หรือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้รับบริการมีความพึงพอใจ

สถาบันราชภัฏลำปาง ให้ความหมายของการประกันคุณภาพว่า การประกันว่าโปรแกรมหรือสถาบันการศึกษาดำเนินงานได้ผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ก่อนเป็นการล่วงหน้า หรือประกันว่าสถาบันดำเนินงานบรรลุผลตามพันธกิจ(Mission)” และเป็นไปตามความคาดหวังของกลุ่มผลประโยชน์ร่วม คือ นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้สนับสนุน หรือสังคมโดยส่วนรวมจากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดเป็นที่เชื่อถือของผู้ปกครองและชุมชนเมื่อส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนในสถานศึกษาแล้ว บุตรหลานของตนที่จบการศึกษาออกไปจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่าย โดยผ่านกระบวนการที่สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันกำหนด และได้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่สถานศึกษาดำเนินการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจได้ว่าสถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้

ตามมาตรฐาน โดยนักเรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา “คุณภาพ” มีความหมายหลายประการและการให้ความหมายที่แตกต่างกันย่อมมีผลต่อการประกันคุณภาพ ที่พัฒนาขึ้น Frank Bunett & Van Gore (อ้างอิงใน ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ 2545, หน้า 108-109) ได้ให้ความหมายของคำว่า “คุณภาพ” ไว้ 4 ลักษณะ ดังนี้

คุณภาพ คือ การมีมาตรฐานความเป็นเลิศ โดยที่กำหนดมาตรฐานไว้ตายตัว

ลักษณะที่ 1 (Quality as Fixed Standard of Excellence) คุณภาพ คือ ความตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ลักษณะที่ 2 (Quality as Fitness for Purpose) คุณภาพ คือ ประสิทธิภาพ และการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด

ลักษณะที่ 3 (Quality as Efficiency) คุณภาพ คือ การพัฒนาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น

ลักษณะที่ 4 (Quality as Enhancement / Improvement) คุณภาพ คือ การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ในบริบทของสังคมไทยส่วนใหญ่ มองในลักษณะที่ 4 คือ มองในแง่ของสภาวะสังคมที่เปลี่ยนแปลงมาก และเกิดขึ้นตลอดเวลา องค์การต่าง ๆ จึงต้องมีความสามารถในการปรับตัวสูง หรือกล่าวง่าย ๆ ว่ามองคุณภาพในเชิงความสามารถในการพัฒนาตนเองไปเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุดนั่นเองสรุปแล้วคุณภาพ หมายถึง คุณสมบัติซึ่งแสดงถึงความสามารถ ตรงกับความต้องการ และความจำเป็นของบุคคล หรือหน่วยงาน ที่ได้ร่วมกันกำหนดสิ่งที่ยากให้เกิดขึ้นหลังจากการจัดกระบวนการแล้ว นำผลที่เกิดขึ้นไปเทียบกับมาตรฐาน เช่น คุณภาพการศึกษา คือ คุณสมบัติของผู้เรียน และกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแสดงถึงความสามารถตรงกับความต้องการของผู้เรียน และหน่วยงานนั้น ๆ ที่ได้ร่วมกันกำหนดสิ่งที่ยากให้เกิดขึ้นหลังจากการจัดกระบวนการไปแล้ว

มาตรฐานการศึกษาหมายถึง ข้อกำหนดที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานคุณภาพด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านการเรียนการสอนและมาตรฐานด้านการบริหาร หากพิจารณาระดับของมาตรฐาน ยังแบ่งเป็นมาตรฐานระดับชาติ มาตรฐานระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ทั้งนี้ การพิจารณามาตรฐานขึ้นอยู่กับสถานศึกษาเป็นผู้กำหนด แต่ต้องให้สอดคล้องกันในทุกระดับ

คุณภาพการศึกษา กับมาตรฐานการศึกษา มักเป็นคำที่ใช้คู่กัน การที่สถานศึกษามีมาตรฐาน หรือได้รับการรับรองมาตรฐาน นั้นแสดงว่าสถานศึกษานั้นมีคุณภาพ ซึ่งการที่สถานศึกษาจะมีคุณภาพ หรือได้มาตรฐาน สถานศึกษาต้องมีกระบวนการในการบริหาร การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานด้วย

มาตรฐานการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ๒๕๕๓ ครอบคลุมมาตรฐานที่ว่าด้วย

1. ผลการจัดการศึกษา
2. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การบริหารจัดการศึกษา
4. การประกันคุณภาพภายใน

การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะประเมินตามกฎหมายกระทรวง โดยประกอบด้วยกลุ่มตัวบ่งชี้ คือ

1. กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน(๘ ตัวบ่งชี้)
2. กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์(๒ ตัวบ่งชี้)
3. กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม(๒ ตัวบ่งชี้) มีจำนวนทั้งหมด๑๒ ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตาราง 1 กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม

ตัวบ่งชี้	มาตรฐานตามกฎหมายกระทรวง
กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน	
1. ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	
2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	มาตรฐานที่ 1
3. ผู้เรียนมีความรู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	ผลการจัดการศึกษา
4. ผู้เรียนคิดเป็น และมีจิตสาธารณะ	
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	
6. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	มาตรฐานที่ 2 การจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	มาตรฐานตามกฎกระทรวง
7. ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนา สถานศึกษา	มาตรฐานที่ 3 การบริหารจัดการศึกษา
8. พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายใน โดยสถานศึกษา และต้นสังกัดเป็นไปตามกฎกระทรวง	มาตรฐานที่ 4 การประกันคุณภาพภายใน
กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์	
9. ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา	มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา
10. ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อน เป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา	
กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม	
11. ผลการดำเนินการโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของ สถานศึกษา	มาตรฐานที่ 3 การบริหารจัดการศึกษา
12. ผลการส่งเสริมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาเข้าสู่มาตรฐาน รักษามาตรฐาน และยกระดับมาตรฐาน	

สมศ. มีแนวคิดและหลักการในการประเมินคุณภาพภายนอกตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นหลัก เชื้อประเด็น ดังนี้

1. ประเมินอิงเกณฑ์ตามจุดเน้นของสถานศึกษา
2. ประเมินจากผลการจัดการศึกษาเป็นหลัก ตามมาตรา 51 โดยให้น้ำหนักร้อยละ 80 และใช้ข้อมูลเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี
3. ประเมินโดยวิธีการและข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยพิชฌุพิจารณ์
4. ประเมินโดยการยืนยันรายงานการประเมินตนเองที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ เพื่อกระตุ้นให้
การประกันคุณภาพภายในมีความเข้มแข็งขึ้น
5. ประเมินเชิงกระบวนการ โดยให้น้ำหนักร้อยละ 20 และให้ความสำคัญกับกรรมการ
สถานศึกษาผู้บริหาร คุณภาพครู เครื่องมืออุปกรณ์ คุณภาพและความพร้อมของผู้เรียน การเรียน
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารจัดการและ SBM และการประกันคุณภาพภายใน
6. ลดจำนวนตัวบ่งชี้และมาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยถ่ายโอน
ตัวบ่งชี้และมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าและกระบวนการให้อยู่ในระบบประกันคุณภาพภายใน

มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระ (Content Standards หรือ Subject Area Standards) กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรมี 8 กลุ่ม (ภาษาไทย, คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม, สุขศึกษาและพลศึกษา, ศิลปะ, การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ) มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระหนึ่ง ๆ กำหนดไว้ตามหัวข้อสาระหลักของกลุ่มนั้น ๆ หัวข้อสาระ 1 หัวข้อ มีมาตรฐานการเรียนรู้กำหนดไว้จำนวนหนึ่ง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (Benchmarks) เป็นการนำมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระแต่ละข้อมากำหนดเป็นมาตรฐานย่อยสำหรับแต่ละช่วงชั้น 4 ช่วงชั้น คือ เป็นข้อกำหนดคุณภาพของการเรียนแต่ละกลุ่มสาระในช่วงชั้น ป.1-3, ป. 4-6, ม. 1-3 และ ม. 4-6 เช่น กลุ่มสาระของกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี 5 สาระ (หัวข้อสาระหลัก)

แนวคิด และหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่สำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันด้วยเหตุว่าหลักการของการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเสมือนแม่บทสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กรมวิชาการ(2542, หน้า 3) ได้กล่าวถึง หลักการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การสร้างความมั่นใจ และความพึงพอใจในการประกันคุณภาพการศึกษา
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาของทุกฝ่าย ทั้งผู้ให้ และผู้รับบริการ
3. ความร่วมมือทางวิชาการขององค์กร บุคลากรในพื้นที่
4. การดำเนินงานเน้นคุณภาพในการปฏิบัติงานทุกระดับ ทุกขั้นตอน
5. การดำเนินงานสามารถติดตาม ตรวจสอบได้
6. การรายงานสู่สาธารณชน และผู้เกี่ยวข้อง

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษา ที่ช่วยสร้างความพึงพอใจ ความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่าผู้เรียนที่จบการศึกษา จะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคมตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2545, หน้า 7-10) ได้ให้แนวคิดและหลักการในการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ผู้รับบริการทางอ้อมได้แก่ สถานประกอบการประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของกาช้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และผลผลิตไม่มีคุณภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดของระบบการประกันคุณภาพและแนวคิดตามหลักการบริหาร

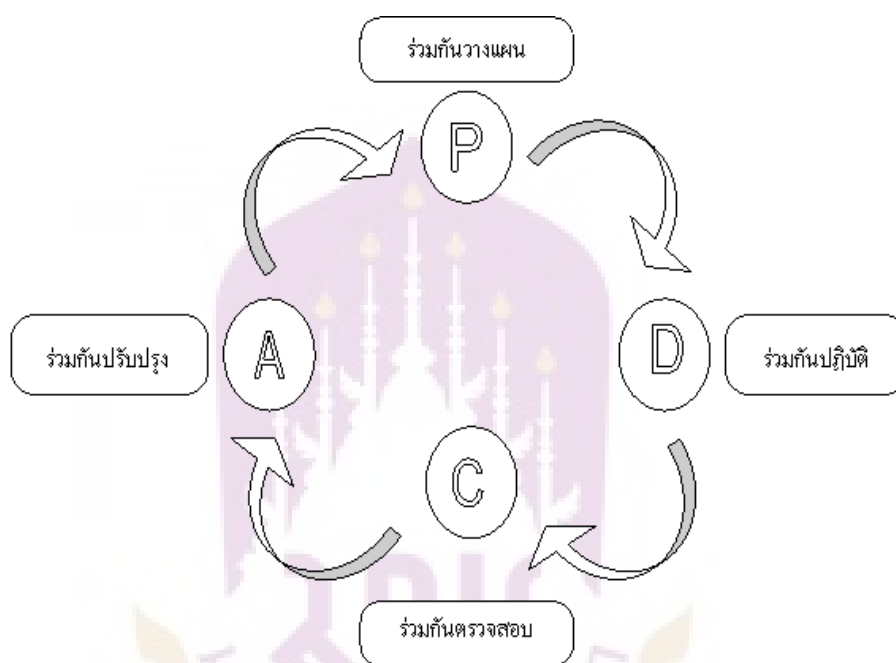
ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้มีการพัฒนาขึ้นอยู่ในขณะนี้แนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมีการดำเนิน ๓ ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐานที่กำหนด
2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลางซึ่งถึงแม้จะเป็นบุคคลภายนอกแต่ก็ถือว่าเป็นการประเมินภายใน เพราะว่าเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานที่อยู่ในสายงานบริหารของสถานศึกษา ซึ่งจะดำเนินการตรวจเยี่ยม และประเมินสถานศึกษาเป็นระยะตามที่กำหนด โดยหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุน ให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพ อันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรมหาชน

นอกจากนั้นแล้วยังมีแนวคิดหลักการบริหาร ตามหลักการบริหารว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ หลักการ และกระบวนการบริหารดังกล่าว เป็นสิ่งที่ใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยจะต้องมีกระบวนการวางแผน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล พัฒนาปรับปรุงคุณภาพอยู่เสมอ เพื่อให้การทำงานได้ผล และมีคุณภาพ ในภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม และบริหาร ก็มีการใช้กระบวนการนี้ในการบริหาร เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของสินค้า และบริการตลอดเวลา ทำให้เป็นที่พอใจของลูกค้าสามารถขายสินค้าได้ และมีกำไร สำหรับการศึกษานั้นไม่เหมือนธุรกิจ เพราะการศึกษาไม่ได้หวังผลกำไรเป็นตัวเงินแต่ผลที่ได้เป็นคุณภาพในด้านต่าง ๆ ของคน อย่างไรก็ตามก็ตามกระบวนการบริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาก็สามารถนำแนวคิดและกระบวนการข้างต้นมาใช้ได้ โดยปรับให้เหมาะสมกับกระบวนการพัฒนาการศึกษาซึ่งเป็นการพัฒนาคน

ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดของระบบการประกันคุณภาพและแนวคิดตามหลักการ บริหาร

ถ้าพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพที่ประกอบด้วย การควบคุมและการตรวจสอบคุณภาพกับหลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจร(DCA) ซึ่งประกอบด้วย การร่วมกันวางแผน(P) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน(D) ร่วมกันตรวจสอบ(C) และร่วมกันปรับปรุง(A) จะเห็นว่ามีความสอดคล้องกัน ดังนี้

ภาพ 1 ระบบประกันคุณภาพการศึกษาครบวงจร(DCA)

ที่มา: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2542

จากแผนภาพข้างต้น การควบคุมคุณภาพ และการตรวจสอบคุณภาพก็คือกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพตามหลักการบริหารนั่นเอง โดยการควบคุมคุณภาพคือที่สถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผน และดำเนินการตามแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา ส่วนการตรวจสอบคุณภาพ คือการที่สถานศึกษาต้องร่วมกันตรวจสอบเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา เมื่อสถานศึกษามีการตรวจสอบตนเองแล้ว หน่วยงานในเขตพื้นที่และต้นสังกัดก็เข้ามาช่วยติดตาม และประเมินคุณภาพ เพื่อให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาที่มีความมั่นใจ และเกิดความตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพอยู่เสมอ

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหาย โดยเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้อง วางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบมีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน
3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตาม ความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการประกันคุณภาพภายในมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา ให้เป็นที่ยอมรับของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ในขณะเดียวกัน สถานศึกษา ที่มีคุณภาพ ก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมด้วยเหตุนี้ การประกันคุณภาพภายใน จึงเป็นเรื่องที่ผู้เกี่ยวข้อง ควรเข้ามามีบทบาทร่วมกัน มิใช่เป็นเรื่องของบุคลากรในสถานศึกษา เพียงฝ่ายเดียว ถึงแม้ว่าบุคลากรในสถานศึกษาควรจะเป็นแกนหลักที่มีหน้าที่โดยตรงในการประกัน คุณภาพภายในก็ตาม

ถ้าพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ประกอบด้วย การควบคุม คุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพกับหลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจร (PDCA) จะสัมพันธ์กันดังนี้ การควบคุมคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผน (Plan) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน คือ (Do) เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย และมาตรฐานส่วน การตรวจสอบคุณภาพ คือ (Check) ร่วมกันตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนและประเมินคุณภาพ เพื่อให้

การช่วยเหลือพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมาย และมาตรฐานการศึกษา คือ (Act) นั่นเอง

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่ช่วยสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่า ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยมีแนวความคิดหลัก ดังนี้

1. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (Child-Centered Development) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ทั้งปวง และยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีคามเชื่อว่า มนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงต้องช่วยกระตุ้น เอื้ออำนวยความสะดวก และส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาจนเต็มศักยภาพ และมีคุณภาพได้มาตรฐานเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมสามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุขและร่วมมือพัฒนาอย่างสร้างสรรค์

2. การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School-Based Management: SBM) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอำนาจให้การตัดสินใจบริหารจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีความเชื่อว่า สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางของการผลิตที่สามารถสร้างผลผลิตคือ ผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ จึงเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่จะทำให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพิ่มความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ และเป็นการเสริมสร้างพลัง(Empowerment) ให้สถานศึกษา ชุมชน และสังคมร่วมมือกันจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

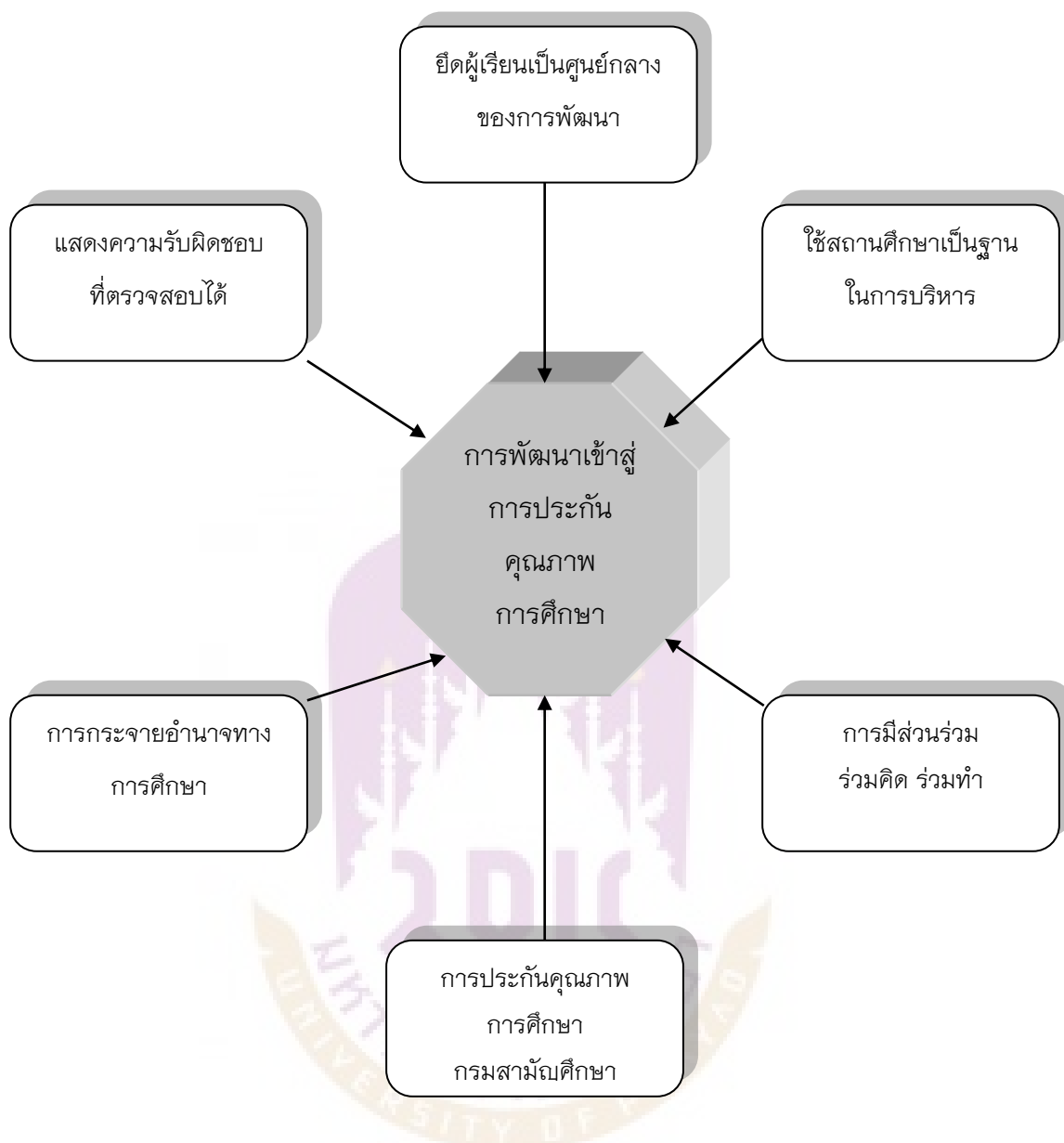
3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ(Participation & Collaboration) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้การศึกษาเป็นแหล่งของสาธารณชนที่ทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคคลทุกคน และกับสังคมโดยส่วนรวม การศึกษาจึงเป็นเรื่องของทุกคน(All for Education) โดยแนวความคิดนี้เชื่อว่า การให้ทุกคนทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมคิดร่วมดำเนินการในการจัดการศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน และประกันคุณภาพการศึกษาจะทำให้เกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ ให้การสนับสนุน และร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความมุ่งมั่นร่วมกัน พัฒนาการศึกษา ให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมได้

4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา(Decentralization Education) เป็นแนวคิดที่มุ่งกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษา(Stakeholders) ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม แนวความคิดนี้เชื่อว่าการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษามากขึ้นนี้ จะทำให้เขาเกิดความตระหนัก

ในคุณประโยชน์ของการศึกษาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จึงทำให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษา ให้ตอบสนองตามความต้องการของเขาและมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ ศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมในที่สุด

5. การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้ สถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา (Authorities) ที่มีต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม และต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ได้มาตรฐาน ซึ่งสามารถให้ชุมชน ผู้ปกครอง สังคม และหน่วยงานต้นสังกัดตรวจสอบได้ เพื่อเป็นหลักประกันและสร้างความเชื่อมั่นต่อ ชุมชน ผู้ปกครอง และสังคมได้อย่างแท้จริง

จากสาระสำคัญข้างต้นสรุปได้ว่า แนวคิดของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การยึด ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (Child-Centered Development) การเรียนรู้และแสวงหาผลประโยชน์ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สถานศึกษาเป็นรากฐานในการบริหารจัดการเป็นศูนย์กลางของ การผลิตที่สามารถสร้างผลผลิต คือ ผู้เรียนให้มีคุณภาพ การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหาร จัดการ ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมการร่วมคิด ร่วมทำร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และเป็นการกระจายอำนาจทางการศึกษา ตลอดจนเพื่อ เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา การสร้างความสนใจ และเชื่อใจ ในผลการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้อง และมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ จนนำไปสู่ความพึงพอใจในผลการจัดการศึกษา

ภาพ 2 แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา

ที่มา: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2542

องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาที่สำคัญ 3 ส่วน ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน คือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) หมายถึง กระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินงานเพื่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาประกอบด้วยการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน คือ

1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา (Educational Standards) เป็นการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาตรฐานการศึกษาทั้งด้านผลลัพธ์ (Output) กระบวนการ (Process) และปัจจัย (Input) ซึ่งจะใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาเป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย การดำเนินงานในเรื่องต่อไปนี้

- 1.2.1 การพัฒนาครูเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ
- 1.2.2 การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ
- 1.2.3 การพัฒนาศึกษานิเทศก์เข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ
- 1.2.4 การพัฒนาผู้บริหารการศึกษาเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ
- 1.2.5 การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ
- 1.2.6 การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
- 1.2.7 การสนับสนุนปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Internal Quality Audit and Intervention) หมายถึง กระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินงานเพื่อให้มีข้อมูลสารสนเทศ (Information) ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย การดำเนินงาน 3 ขั้นตอน

2.1 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษาประเมินตนเอง (School Self Evaluation) เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา แล้วจัดทำรายงานผลการจัดการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

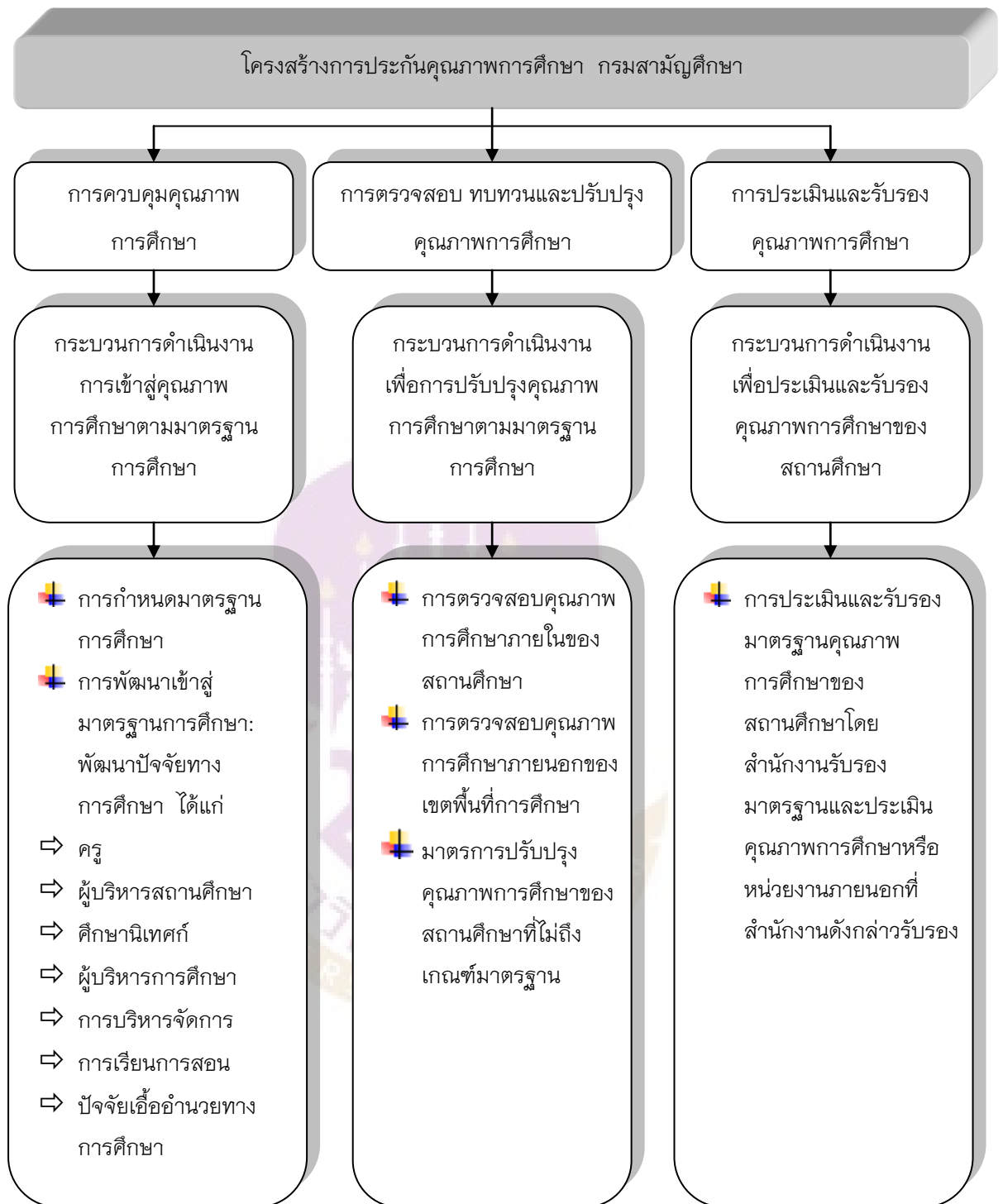
2.2 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อตรวจสอบและควบคุมคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดจัดทำรายงานผลการจัดการศึกษาเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

2.3 การกำหนดมาตรการปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เป็นการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้มาตรการ

ต่าง ๆ ในการปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ขึ้นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ดังนี้

3. การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (Quality Accreditation) หมายถึง กระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินงานในการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยมุ่งการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินงานของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา หรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง สำหรับสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินจะได้ไปรับรองมาตรฐานการศึกษา หรือคุณภาพการศึกษา จากหน่วยงานที่ให้การรับรอง และให้สถานศึกษาเฝ้าระวังรักษาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

ภาพ 3 องค์ประกอบหลักของการประกันคุณภาพการศึกษา

ที่มา: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2542

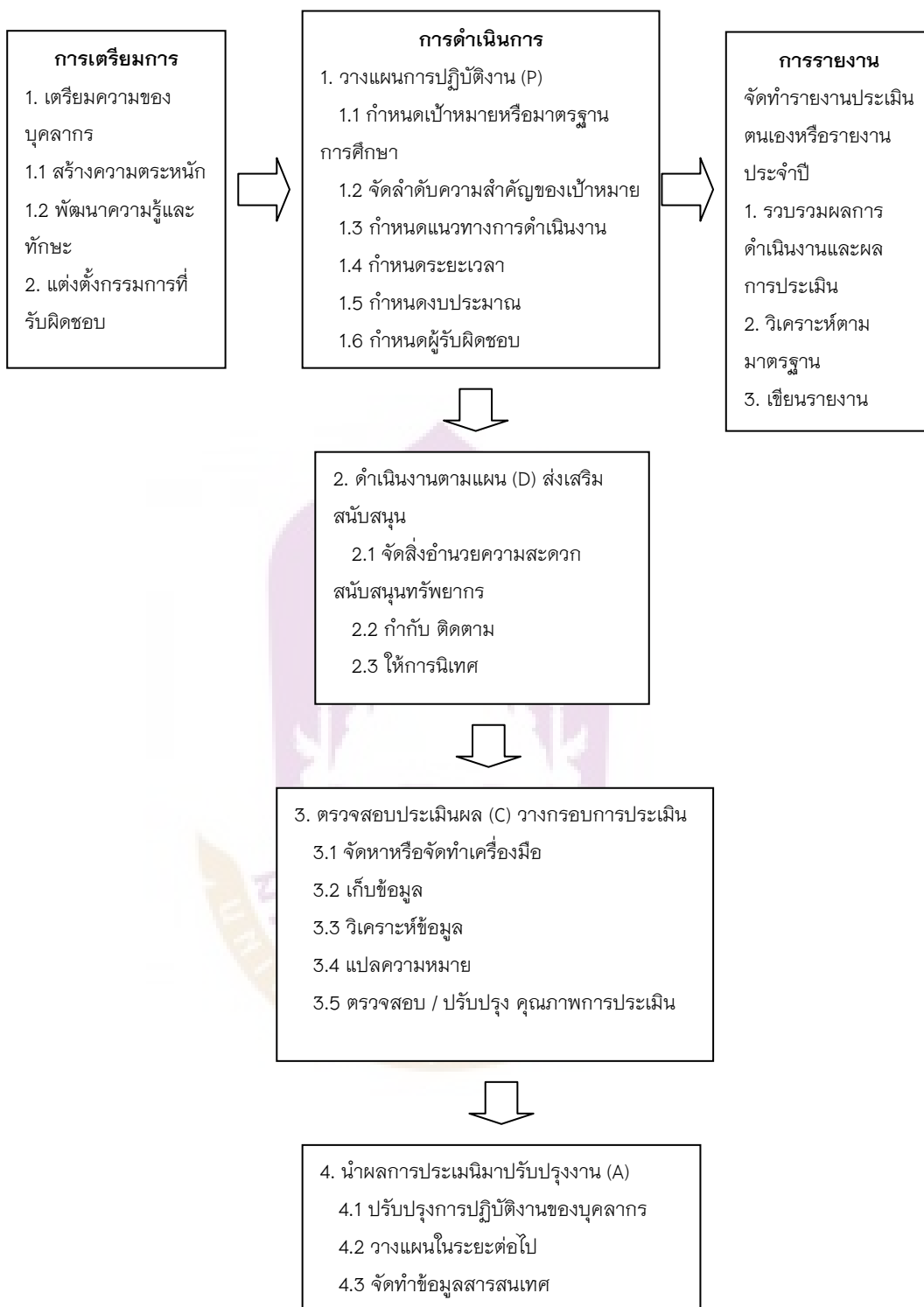
ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องเดียวกับกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือวงจร PDCA ที่ผู้บริหารทราบกันดีอยู่แล้ว การประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องใหม่ และจะต้องไม่แปลกแยกจากการทำงานตามปกติของสถานศึกษา แต่จะเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันนั่นเอง

ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการทำงานนั้นจะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการวิจัยในสถานศึกษานำร่อง ได้แก่ ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนัก เข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ รวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีม โดยบุคคลกรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่า และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการติดตามและกำกับดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโดยคำนึงถึงเงื่อนไขข้างต้น ควรมีการเตรียมการเพื่อสร้างความพร้อมให้แก่บุคลากรและจัดให้มีกลไกในการดำเนินงานในเรื่องนี้หลังจากนั้นบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจึงร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบและร่วมกันปรับปรุงโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมดและมีแนวทางการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ภาพ 4 ขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

ที่มา: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2542

กรมสามัญศึกษา (อ้างอิงใน ทวีเดช สัตย์ต่อชาติ และคณะ, หน้า 17) ได้เสนอแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะสร้างความมั่นใจให้ทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากรของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมเชื่อมั่นได้ว่า สถานศึกษามีมาตรฐานการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม กระบวนการในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ควรจะมีขั้นตอนหรือแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกรมและกระทรวง ฯ ซึ่งโครงสร้างของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าวมี 3 องค์ประกอบ คือ

- 1) การควบคุมคุณภาพการศึกษา
  - 2) การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
  - 3) การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
- ไว้ 6 ขั้นตอน ที่สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา คือ
1. การศึกษาและการเตรียมการ
  2. การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา
  3. การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้
  4. การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
  5. การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา
  6. การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

1. การศึกษาและการเตรียมการ

การศึกษาและการเตรียมการเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญมาก สำหรับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพราะเป็นการสร้างการรับรู้ ความตระหนัก และการยอมรับ ตลอดจนความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่จะทำให้อุครูและบุคลากรทุกคนร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ด้วยยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษาในการศึกษาและการเตรียมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาควรจะทำตามกระบวนการ ดังนี้

1.1 การตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคัดเลือกครูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เสียสละ หุ่นเททั้งร่างกาย แรงใจ สติปัญญา และเวลาที่สามารถร่วมกันทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งเป็นคณะทำงาน ที่จุมุกเบิกในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ช่วยผู้บริหาร ฯ เป็นหัวหน้าคณะทำงาน (คณะทำงานนี้ควรเป็นที่งานเล็ก ๆ ประมาณ 8-12 คน) ซึ่งบทบาทหน้าที่สำคัญของคณะทำงานชุดนี้ ควรมีดังนี้

1.1.1 ศึกษาแนวคิด รูปแบบ วิธีการเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งคณะทำงาน อาจจะศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ จากเอกสาร สื่อต่าง ๆ การไปศึกษาดูงานเพื่อ เพิ่มพูนความรู้และศักยภาพของตนเอง ตลอดจนนำแนวทางของหน่วยงานอื่นมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อ การกำหนดและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.1.2 พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา คณะทำงาน ชุดนี้ จะต้องกำหนดรูปแบบหรือระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งระบบดังกล่าว จะต้องสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา และกระทรวงฯ และจะต้องสามารถทำให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษานั้น สามารถปฏิบัติได้ในสถานศึกษาได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.3 สร้างสื่อ เอกสาร และเครื่องมือเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา คณะทำงานชุดนี้จะประสานงานร่วมมือกับครูหรือบุคลากรของหมงตนเอง ในการ สร้างสื่อ เอกสาร และเครื่องมือต่าง ๆ ที่จะทำให้อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไป อย่างมีระบบและมีคุณภาพ

1.2 การให้การศึกษแก่ครูและบุคลากรความรู้ความเข้าใจและการยอมรับ ตระหนักใน คุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นับเป็นสิ่งที่ สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และเป็นปัจจัย สำคัญต่อความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องวางแผนในการดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจ ความตระหนัก และ โน้มน้าวใจให้ครู และบุคลากรยอมรับและผูกพันที่ จะร่วมมือกันร่วมใจในการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ยุทธศาสตร์หรือกลวิธีในการให้ การศึกษาแก่ครูและบุคลากรดังกล่าว ควรใช้วิธีหลากหลายตามความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ซึ่งควรมีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ การประชุมชี้แจงและให้ศึกษาด้วยตนเอง การประชุม สัมมนาและการฝึกอบรมเพื่อให้ครูและบุคลากรมีความรู้ มีความรู้สึที่เข้าร่วมดำเนินการพัฒนา คุณภาพการศึกษา ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาควรดำเนินการสร้างความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความผูกพันที่แสดงหรือเกิดขึ้นจากครู และบุคลากรเอง โดยอาศัยแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา 5 ด้าน คือ การยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารการจัดการ การมีส่วนร่วม และการร่วมคิด ร่วมทำ การกระจายอำนาจทางการศึกษาและการแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ การที่แนวคิด เหล่านี้จะเกิดการปฏิบัติเป็นรูปธรรมในทุกระดับและทุกคนอย่างมีประสิทธิภาพสถานศึกษาจะต้องพัฒนา

ความเชื่อ ความคิด และพฤติกรรม การกระทำ ซึ่งถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการทำงาน เพื่อคุณภาพของผู้เรียนและสถานศึกษาเป็นสำคัญ

1.3 ตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากสถานศึกษาจะมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเห็นชอบกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และถือเป็นนโยบายที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จแล้วสถานศึกษา ควรตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่าง ๆ เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการ สร้างทีมงานและการพัฒนาทีมงานให้เหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น การกำหนดบทบาท หน้าที่ที่ชัดเจนของทีมงานต่าง ๆ ตลอดจนการพัฒนาความรู้ความสามารถและระบบกระบวนการทำงานของทีมงานถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของการดำเนินการ ทุกคนต้องตระหนักคือคุณภาพของผู้เรียนทุกคนที่เป็นเป้าหมายความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งทุกคนและทุกทีมงานต้องมีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเป็นอย่างดีในเรื่องของระบบ แนวคิด กระบวนการ และแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสถานศึกษาของตน เพราะความผูกพันและความมุ่งมั่น เหล่านี้ จะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน ตลอดจนนำไปสู่ความสำเร็จทั้งรายบุคคล ทีมงานและสถานศึกษาโดยรวม

2. การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

ประสิทธิผลและประสิทธิภาพของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารที่จะออกแบบกระบวนการทำงานภายในสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับปรัชญา ความเชื่อ เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และภารกิจของสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น กระบวนการบริหารอันดับแรกที่สถานศึกษาควรดำเนินการ คือ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะสร้างความมั่นใจ และให้หลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ตลอดจนผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งผู้เรียนและการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ดังนั้น การสร้างความมั่นใจ และความพึงพอใจในคุณภาพการศึกษาให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน คือ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบในการดำเนินการดังนี้

3.1 การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากแนวคิดของการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ การกระจายอำนาจทางการศึกษา

และการแสดงความพึงพอใจที่ตรวจสอบได้เป็นแนวคิดที่แสดงถึงความรับผิดชอบของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการศึกษาอย่างดีที่สุด ดังนั้น การจัดทำมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของตนเองได้ ซึ่งมาตรฐานนั้นจะต้องไม่ต่ำกว่า มาตรฐานการศึกษาระดับชาติ และมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความต้องการศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนในการร่วมมือร่วมใจกันจัด การศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีแนวทางในการจัดทำมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

3.1.1 ตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษามาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น และวิเคราะห์ ศักยภาพ ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัด การศึกษา(Stakeholders) และนำมาขยายกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งอาจทำได้โดย

- 1) ปรับ – เพิ่ม กลุ่มมาตรฐาน
- 2) ปรับ – เพิ่ม รายการมาตรฐาน
- 3) ปรับ – เพิ่ม ตัวชี้วัดแต่ละมาตรฐาน
- 4) กำหนดเกณฑ์หรือระดับคุณภาพของแต่ละมาตรฐานและแต่ละตัวชี้วัด

3.1.2 จัดประชุมเพื่อให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณา กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งครูและบุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษา

3.1.3 ปรับปรุงและจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหลังผ่าน ความเห็นชอบของทุกคน

3.1.4 เผยแพร่และสร้างความเข้าใจ ความตระหนัก ความผูกพัน ที่ทุกคนต้อง ร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ทุกคนร่วมกันกำหนด

3.2 การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาและการพัฒนาระบบสารสนเทศของ สถานศึกษานั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา เพราะข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษา จะถูกนำมาใช้ในการตัดสินใจดำเนินการ ต่าง ๆ ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตั้งแต่ระบบการควบคุมคุณภาพ การศึกษา ที่สถานศึกษาจะต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ซึ่งจำเป็นที่จะต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศ มาแสดงคุณภาพ หรือความสามารถในปัจจุบันของสถานศึกษาว่าอยู่ในระดับใด สูงหรือต่ำกว่ามาตรฐานเพียงใด

ซึ่งข้อมูลสารสนเทศนี้เรียกว่าข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) ส่วนระบบการตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ก็มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงผลสำเร็จ หรือความก้าวหน้าในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในหนึ่งปีว่าสถานศึกษามีคุณภาพหรือความสามารถในการจัดการศึกษาเพียงใด มีจุดแข็ง จุดอ่อนในเรื่องใดจะได้ปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาคุณภาพการจั ดการศึกษให้ได้ผลสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาและธรรมนุญสถานศึกษา ส่วนระบบการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต้องมีข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาที่แสดงว่า สถานศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานเพียงใด สามารถดำเนินการพัฒนาได้ตามมาตรฐานการศึกษาและธรรมนุญสถานศึกษาหรือไม่มีการบริหาร และการจัดการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพของผู้เรียนเพียงใด และเหมาะสมที่จะได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษาหรือไม่

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ข้อมูลสารสนเทศเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และพัฒนาระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ โดยจัดทำให้เป็นระบบถูกต้องสมบูรณ์เป็นปัจจุบันและสามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวได้ตลอดเวลา

โดย ข้อมูลพื้นฐานการศึกษาคือ ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงคุณภาพหรือความสามารถในปัจจุบันของสถานศึกษาว่า คุณภาพหรือความสามารถเมื่อเทียบเคียงกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแล้ว อยู่ที่จุดใดสูงหรือต่ำกว่ามาตรฐานเพียงใด เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานต่อไป

การพัฒนากระบวนสารสนเทศ (Information System Development) คือกระบวนการสร้างหรือจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของข้อมูล (Data) หรืออยู่ในรูปของข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ ซึ่งเรียกว่า สารสนเทศ (Information) โดยมีแหล่งและการจัดเก็บที่เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ สามารถเรียกใช้หรือจัดเก็บได้สะดวกและรวดเร็ว กระบวนการจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษา

3.3 การจัดทำธรรมนุญสถานศึกษา

ธรรมนุญสถานศึกษา (School Charter) เป็นแผนแม่บทในการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษาที่เกิดจากการวางแผนและพันธะสัญญาร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ในระยะเวลาที่กำหนดในการจัดทำธรรมนุญสถานศึกษา สิ่งที่สถานศึกษาจะต้องตระหนัก คือ วัตถุประสงค์ของการจัดทำธรรมนุญสถานศึกษา ความสำคัญของการจัดทำธรรมนุญสถานศึกษา

องค์ประกอบของธรรมเนียมสถานศึกษา ขั้นตอนการจัดทำธรรมเนียมสถานศึกษาและการนำธรรมเนียมสถานศึกษาไปใช้

3.3.1 วัตถุประสงค์ของการจัดทำธรรมเนียมสถานศึกษา

- 1) เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด
- 2) เพื่อให้เกิดความตระหนัก การมีส่วนร่วมและการร่วมคิด ร่วมทำ ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

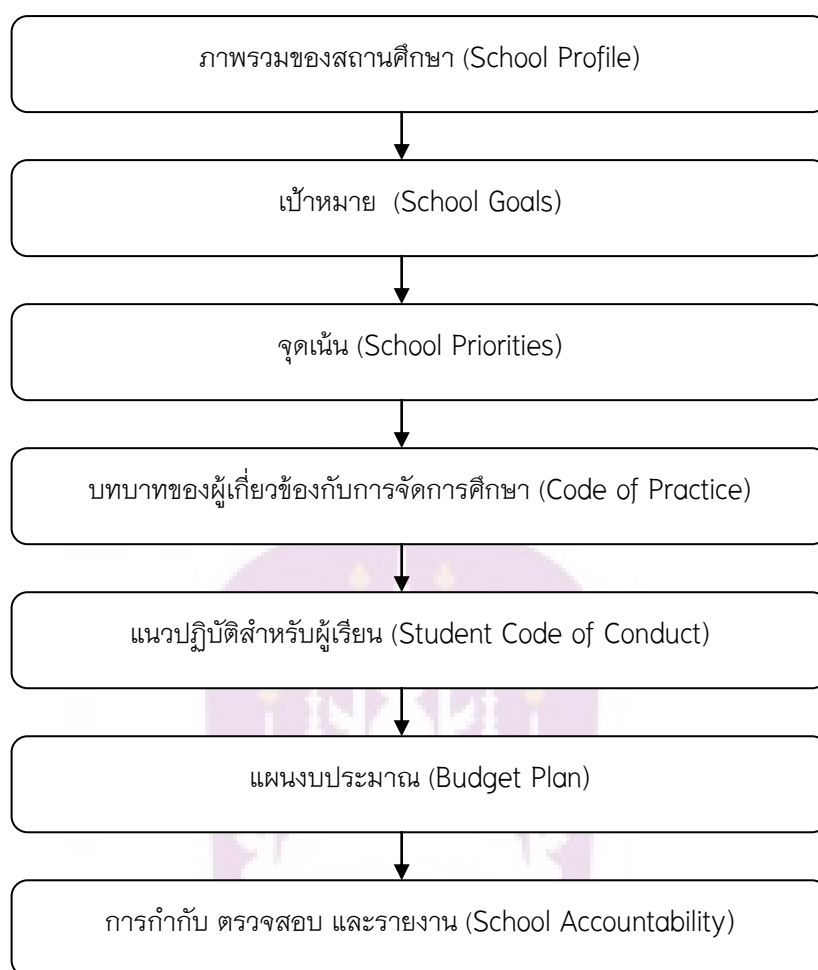
2.3.2 ความสำคัญของการจัดทำธรรมเนียมสถานศึกษา

- 1) สถานศึกษามีแผนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เป็นระบบและชัดเจน
- 2) สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกประทับใจ เกิดความผูกพันในการร่วมมือกันจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.3.3 องค์ประกอบของธรรมเนียมสถานศึกษา

การจัดทำธรรมเนียมสถานศึกษา สามารถจัดทำได้ในหลายลักษณะ สำหรับในที่นี่จะนำเสนอองค์ประกอบของธรรมเนียมสถานศึกษา 7 องค์ประกอบ เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมต่อไป ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพ 5 องค์ประกอบของธรรมนูญสถานศึกษา

ที่มา: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2542

2.3.4 การนำธรรมนูญสถานศึกษาไปใช้

การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา จะต้องเป็นความร่วมมือใจของทุกคนในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน โดยสถานศึกษาควรนำมาตราฐานการศึกษา และข้อมูลพื้นฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาใช้ในการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา เพราะข้อมูลเหล่านี้เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการวางแผน กำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ เป้าหมาย จุดเน้น ยุทธศาสตร์ ตลอดจนแผนงานและกิจกรรม ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ธรรมนูญสถานศึกษาถือว่าเป็นแผนแม่บทและเป็นเครื่องมือสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา เพราะนอกจากจะเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการประกันคุณภาพการศึกษาแล้ว ยังเป็นแผนแม่บทที่ได้รับการประกัน หรือ

รับรองจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องว่าเป็นแผนที่มีคุณภาพสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้เรียนจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ซึ่งนอกจากจะแสดงวิสัยทัศน์เป้าหมาย จุดเน้นที่ต้องการให้คุณภาพของผู้เรียนเป็นอย่างไรแล้ว ยังเป็นพันธะสัญญาที่ต้องร่วมกันรับผิดชอบ และยังเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังนั้น การนำธรรมนูญสถานศึกษาไปใช้ สถานศึกษาควรดำเนินการ คือ ประชุมชี้แจง ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้เข้าใจสาระสำคัญของธรรมนูญสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือและสนับสนุนดำเนินการและที่สำคัญ คือ เป็นแผนแม่บทหรือแผนยุทธศาสตร์ ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแล้วจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) โดยศึกษาวิเคราะห์สาระของธรรมนูญสถานศึกษา และการจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับธรรมนูญสถานศึกษา พร้อมทั้งจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ

2.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่จะได้มาซึ่งแผนการดำเนินงานรายปีของสถานศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เป็นการนำเอายุทธศาสตร์ และกิจกรรมที่กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษา มาดำเนินการวางแผนเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี อย่างไรก็ตามในแต่ละปีสถานศึกษาอาจมีความจำเป็นที่นอกเหนือไปจากที่ได้กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษา เช่น การปรับเปลี่ยนมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของสถานศึกษา การเปลี่ยนแปลงกฎหมายหรือนโยบายด้านการศึกษาของรัฐ ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด หรือความต้องการจำเป็นของผู้ปกครองชุมชนและสังคม ทำให้สถานศึกษาต้องวางแผนการดำเนินงานรายปีอย่างรอบคอบ เพื่อให้ได้แผนปฏิบัติการประจำปีที่มีคุณภาพ ดังนั้น ในกาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ควรดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.4.1 การตั้งคณะทำงานพิจารณากรอบแผนงาน /โครงการของสถานศึกษา ซึ่งคณะทำงานนี้อาจประกอบไปด้วยผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวด /งาน และฝ่ายแผนงานของสถานศึกษา ร่วมดำเนินการให้ได้กรอบแผนโครงการ อาศัยดำเนินการ ดังนี้

1) กำหนดปัญหาต้องสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และสามารถชี้ชัดถึงปัญหาที่แท้จริง ซึ่งมักจะใช้วิธีการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) ด้วยวิธีการต่าง ๆ จะทำให้ได้วัตถุประสงค์หรือทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและในการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษา สถานศึกษาจะมีมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัด และจะมีข้อมูลพื้นฐานเป็นสารสนเทศที่แสดงความสามารถที่มุ่งหวังและความสามารถในปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้สถานศึกษากำหนดปัญหาได้ชัดเจน

2) การวิเคราะห์ปัญหา ต้องหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพราะถ้ารู้สาเหตุของปัญหา ก็จะสามารถแก้ปัญหาได้ ดังนั้นการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาควรจะมีการตรวจสอบที่ดีเพื่อให้แน่ใจว่าได้สาเหตุที่แท้จริง ดังนั้น ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ของสถานศึกษา และกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของคณะทำงานทุกคนจะสำคัญมาก

3) การออกแบบทางเลือกและตัดสินใจเลือก ในขั้นตอนนี้มีจุดหมายเพื่อที่จะพัฒนาและเลือกข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาที่มีประสิทธิผล เพราะทางเลือกที่เราตัดสินใจจะเป็นแผนที่นำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะต้องตระหนักว่าทางเลือกในการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิผลนั้น เป็นยุทธศาสตร์ที่มีคุณภาพ

4) จัดทำกรอบแผนงาน/โครงการเสนอที่ประชุมพิจารณา โดยกรอบแผนงานโครงการที่เสนอนั้น คณะทำงานเชื่อมั่นว่าจะสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและเป็นไปตามธรรมนูญสถานศึกษา

2.4.2 จัดประชุมพิจารณากรอบแผนงาน /โครงการและงบประมาณของสถานศึกษา ที่ประชุมอาจมีหลายระดับ เช่นที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ที่ประชุมครู เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และตระหนักในปัญหา มีความรับผิดชอบ ผูกพันที่จะร่วมแก้ปัญหาของสถานศึกษา เพราะทุกคนได้รู้เข้าใจในปัญหา วัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งเป็นความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่จะเกิดขึ้น

2.4.3 ให้ทุกฝ่าย/หมวด/งาน ร่วมกันวางแผนปฏิบัติการของ ฝ่ายหมวด/งานของตน ซึ่งในขั้นตอนนี้ฝ่ายหมวด/งาน จะวางแผนกำหนดกิจกรรมการดำเนินงาน และงบประมาณอย่างละเอียดชัดเจน ในการวางแผนควรมุ่งเน้นกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมและการใช้ข้อมูลสารสนเทศ มาพิจารณาความสามารถในปัจจุบัน และความสามารถที่มุ่งหวังตามเป้าหมายหรือเกณฑ์ของแต่ละตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้ได้แผนที่มีความคุณภาพ สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมั่นใจว่าจะได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

2.4.4 ประชุมชี้แจงและพิจารณาแผนปฏิบัติการ การประจำปีของสถานศึกษา เป็นการสร้างความตระหนัก ความรับผิดชอบและความผูกพันของบุคลากรทุกคนในการร่วมคิด ร่วมวางแผนและร่วมตัดสินใจในการดำเนินการตามปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ มาตรฐานการศึกษา และธรรมนูญสถานศึกษา

2.4.5 ปรับปรุงและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ขั้นตอนนี้ฝ่ายแผนงานของสถานศึกษา อาจจะเป็นผู้ดำเนินการร่วมกับหัวหน้าหมวด ในการปรับเปลี่ยนตามมติของที่ประชุม และจัดทำเล่มแผนปฏิบัติการให้สมบูรณ์

2.4.6 ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นการอนุมัติแผนปฏิบัติการ เพื่อที่จะดำเนินการต่อไป

2.4.7 การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเป็นการนำแผนไปปฏิบัติ(Implement) สถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหาร ฝ่ายหมวด/งาน ครู และบุคลากรทุกคน จะต้องมียุทธศาสตร์ของการปฏิบัติงานตามแผนรวมทั้งการกำกับติดตาม และประเมินผล เช่น ประชุมชี้แจงและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนปฏิบัติการประจำปีให้ทุกคนรู้และเข้าใจ จัดทำบอร์ดแผนปฏิบัติการประจำปี หรือจัดทำบอร์ดปฏิทินปฏิบัติงานประจำปี การกำหนดเป็นนโยบาย และเป้าหมายในการปฏิบัติงาน การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน หรือวิธีปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้เป็นแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนตลอดจนกรณีระบบการกำกับติดตามประเมินผล และรายงานทูลงงานและโครงการว่า เป็นไปตามแผนหรือไม่ เพียงใด ซึ่งทั้งนี้ต้องอยู่บนหลักการของการให้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ (Targets and Objectives) และความผูกพัน (Commitment) ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของครู และบุคลากรของสถานศึกษาทุกด

ภาพ 6 ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

ที่มา: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2542

2.5 การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา คือ การสร้างหรือกำหนดแนวปฏิบัติหรือวิธีการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและมาตรฐานให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาปฏิบัติ โดยที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดและตระหนักในคุณค่า ความสำคัญของการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานด้วยความเชื่อที่ว่า “ถ้าทำสิ่งที่ดี สิ่งที่ถูกต้องตั้งแต่เริ่มต้น คุณภาพย่อมเกิดขึ้น ” ดังนั้น การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา จึงควรมีที่ระดับ ดังนี้

2.5.1 มาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาจะมีลักษณะเป็นบทบัญญัติการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา มาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นข้อกำหนด หรือแนวเป็นวินัยหรือวัฒนธรรมคุณภาพที่ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนด และรับผิดชอบในการปฏิบัติ

เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีวิธีการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ดังนี้

- 1) ตั้งคณะทำงานยกร่างมาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 2) ประชุมพิจารณาร่างมาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 3) ปรับปรุงและจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา
- 4) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์

2.5.2 มาตรฐานการปฏิบัติงานของหมวดงานเป็นข้อกำหนดหรือแนวปฏิบัติที่แสดงวิธีการปฏิบัติงานหรือกระบวนการในการทำงานของหมวดงาน โดยบุคลากรเฉพาะภายในหมวดงาน ของตนเองที่ร่วมกันกำหนดและปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้การทำงานของทุกคนภายในหมวดงาน มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน ได้ผลลัพธ์ตามมาตรฐานการศึกษา ทั้งของหมวดงาน และสถานศึกษา โดยมีวิธีการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของหมวดงาน ดังนี้

- 1) ร่วมกันวิเคราะห์ /พิจารณามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของหมวดงาน ทั้งด้านผลผลิต กระบวนการ และปัจจัย
- 2) ร่วมกันกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของหมวดงานที่มีคุณภาพ โดยเชื่อว่ามาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดนั้น สามารถทำให้มาตรฐานการศึกษาของหมวดงานที่กำหนด ได้รับความสำเร็จ
- 3) ตรวจสอบประเมินและปรับปรุง พัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของหมวดงาน อย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ ต้องตระหนักว่า ผลผลิตที่มีคุณภาพเกิดจากการออกแบบกระบวนการที่มีคุณภาพ

2.5.3 มาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากร เป็นข้อกำหนดหรือแนวปฏิบัติที่แสดงวิธีการทำงาน หรือกระบวนการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาแต่ละบุคคล และมุ่งเน้นการปฏิบัติงานตามภารกิจหรือบทบาทหน้าที่ เช่น การสอน หรือการบริหาร ซึ่งมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรนี้ จะทำให้บุคลากรทุกคนมั่นใจว่า การปฏิบัติหรือการทำงานของตนเอง เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีความสามารถหรือความเชี่ยวชาญในวิชาชีพเป็นมืออาชีพ สามารถปฏิบัติงานได้ บรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาของหมวดงาน ซึ่งจะส่งผลไปสู่คุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากร ดังนี้

- 1) แต่ละบุคคลยกร่างมาตรฐานการปฏิบัติงานของตนเอง
- 2) ประชุมพิจารณาร่างมาตรฐานการปฏิบัติงานของแต่ละคน

ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของหมวดงาน

3) ตรวจสอบ/ประเมิน และปรับปรุงพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอต้องตระหนักว่า คุณภาพของผู้เรียนได้จากการสอนที่มีคุณภาพของครู คุณภาพของหมวด/งาน หรือสถานศึกษาเกิดจากการบริหารที่มีคุณภาพของผู้บริหารหรือผู้นำทุกระดับ

แนวทางในการปรับปรุงพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษานี้ สถานศึกษาอาจใช้แนวคิดของเดมมิ่ง PDCA คือ การวางแผน(Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงพัฒนาต่อไป(Action) หรือวิธีการเชิงระบบ(System Approach) หรือวิธีการเทคนิคอื่น ๆ ที่ทุกคนเห็นว่าเหมาะสมกับบริบทของตน เพื่อคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกคน

3. การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

สถานศึกษาโดยผู้บริหาร จะต้องมียุทธศาสตร์ในการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้เพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และแนวทางที่สถานศึกษาควรดำเนินการมีดังต่อไปนี้

3.1 ทบทวนแผนการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการสร้างความเข้าใจ ความตระหนักความรับผิดชอบ และความผูกพันในวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจของสถานศึกษา ที่ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนด ตัดสินใจ และพร้อมที่จะดำเนินการตามแผนอย่างมีคุณภาพเพื่อคุณภาพของผู้เรียนและสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมในเรื่อง

- 3.1.1 มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 3.1.2 ข้อมูลพื้นฐานการศึกษา ฯ
- 3.1.3 ธรรมนูญสถานศึกษา
- 3.1.4 แผนปฏิบัติการประจำปี
- 3.1.5 มาตรฐานการปฏิบัติงาน

3.2 พัฒนาบุคลากรทุกคนให้มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีความสามารถในการทำงานร่วมกันในระบบปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ทุกคนได้รับการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการทำงานของตนเองและทีมงานอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ มีความมั่นใจในความก้าวหน้าและความสำเร็จของสถานศึกษา ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดในด้าน

- 3.2.1 ความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา
- 3.2.2 จิตสำนึก ความรู้สึกที่ดี ในการประกันคุณภาพการศึกษา
- 3.2.3 การทำงานเป็นทีม

- 3.2.4 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 3.2.5 การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานและการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน
- 3.2.6 ระบบการทำงานที่มีคุณภาพ
- 3.2.7 ภาวะผู้นำเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
- 3.2.8 การพัฒนาตนเอง

3.3 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นการสนับสนุนของสถานศึกษาที่จะทำให้นักบุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข ทั้งนี้ปัจเจกบุคคลและทีมงาน หรือหน่วยงาน สถานศึกษา ควรสำรวจความต้องการจำเป็นและระดมสรรพกำลังในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริม สนับสนุน การปฏิบัติงานในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

- 3.3.1 เอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์
- 3.3.2 นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา
- 3.3.3 แหล่ง/ศูนย์บริการทางวิชาการ
- 3.3.4 ระบบข้อมูลสารสนเทศ
- 3.3.5 อาคารสถานที่ ห้องประชุม
- 3.3.6 บรรยากาศ สภาพแวดล้อม
- 3.3.7 งบประมาณ

3.4 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามกระบวนการเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ เพื่อให้การปฏิบัติตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งมุ่งเน้นกระบวนการควบคุมคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การปฏิบัติตามวัฒนธรรมคุณภาพตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อคุณภาพของผู้เรียนและสถานศึกษา คือ

- 3.4.1 กำหนดนโยบาย
- 3.4.2 กำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงาน
- 3.4.3 กำหนดระบบ /มาตรการควบคุมการปฏิบัติ งาน เช่น การประชุม การรายงาน
- 3.4.4 กำหนดระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานของบุคลากร
- 3.4.5 กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน

3.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล เป็นการสร้างความตระหนักในความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของบุคลากรและทีมงานทุกคน ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนางานให้ได้คุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทุกคนได้เรียนรู้ ได้พัฒนา และมีความสุข ความพึงพอใจในการทำงาน และสามารถดำเนินการตามบทบาทหน้าที่และภารกิจตามแผนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้สำเร็จสร้างความเชื่อมั่นและความตระหนักในการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลของสถานศึกษา โดย

3.5.1 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการวางแผนและดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

3.5.2 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ทั้งรายบุคคล รายทีมงาน รายนายงาน หรือฝ่าย และรายงานมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3.5.3 การให้ข้อมูลป้อนกลับ การสร้างขวัญกำลังใจ และการปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

4. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีองค์ประกอบระบบ คือ

4.1 ระบบการควบคุมคุณภาพการศึกษา

สถานศึกษาควรดำเนินการตามขั้นตอนตั้งแต่การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ โดยมุ่งเน้นในเรื่องของการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และการพัฒนาไปสู่วิสัยทัศน์การศึกษา ซึ่งจะมีระบบกลไกและกระบวนการเกี่ยวกับการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การปฏิบัติตามมาตรฐาน การปฏิบัติงาน การกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และจริงจังเพื่อปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคคล และสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ระบบการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

เป็นการดำเนินการตรวจสอบ ทบทวน ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษา ใน 3 ระดับ คือ การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยสถานศึกษาตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา จากภายนอกสถานศึกษา การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของประเทศ โดยกระทรวงศึกษาธิการ

ตามระบบการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Internal Audit) นี้ถือว่า เป็นกระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยบุคลากรของ

สถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย หรือตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และธรรมนูญสถานศึกษา

สำหรับในส่วนของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษานั้นเป็นการประเมินตนเอง(Self Evaluation) คือ เป็นการประเมินผลการดำเนินงานในรอบปีทั้งระบบด้วยบุคลากรของสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อสรุปความสำเร็จของการนำยุทธศาสตร์ที่สถานศึกษาได้กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ในแต่ละปีการศึกษาว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมาย และจุดเน้นที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด โดยมีจุดประสงค์ในการประเมิน เพื่อรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบจุดอ่อน จุดแข็ง สำหรับใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจว่าจะดำเนินการต่อไปอย่างไร เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานหรือเกิดคุณภาพสูงสุด ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.พ. 2542 สถานศึกษาจะต้องนำเสนอผลการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา เป็นรายงานประจำปี (Annual Report) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา มุ่งเน้นการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ซึ่งถือว่าสถานศึกษาได้กำหนดยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ซึ่งแนวทางการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ควรมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

4.2.1 การเตรียมการ

1) สถานศึกษาตั้งคณะทำงานวางระบบตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และวางแผนกำหนดแนวทาง วิธีการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา ตลอดจนจ้างสื่อเครื่องมือการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา

2) สถานศึกษาตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาซึ่งคณะกรรมการควรมาจากบุคลากรหลายฝ่าย โดยอาจมีผู้เกี่ยวข้องมาร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย เช่น ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนนักเรียนหรือคณะกรรมการสถานศึกษาในระยะเริ่มต้นควรจัดให้มีการพัฒนาและฝึกอบรม เพื่อให้คณะกรรมการสามารถปฏิบัติการตรวจสอบ และทบทวนได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นไปตามแผนหรือแนวทางที่กำหนด

4.2.2 การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา

1) คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบ และแผนหรือคู่มือการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา

2) คณะกรรมการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามแผนการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา

4.2.3 สรุปผล

1) คณะกรรมการประชุม เพื่อสรุปผลการตรวจสอบและทบทวน และจัดทำรายงาน

2) คณะกรรมการนำเสนอผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษาให้ฝ่ายบริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาทราบ

4.2.4 การรายงาน

1) สถานศึกษาวางแผน และดำเนินการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยจัดทำเป็นรายงานประจำปี (Annual Report)

2) เสนอรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานต้นสังกัด ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

4.3 ระบบการประเมินและรับรองคุณภาพสถานศึกษา

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หรือการประเมิน ภายในของสถานศึกษานี้จะทำให้สถานศึกษาทราบถึงผลสำเร็จ หรือความก้าวหน้าในการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาในรอบ 1 ปี ว่าสูงขึ้นหรือประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณา จากจุดเริ่มต้นที่ข้อมูลพื้นฐานการศึกษา(Baseline Data) นอกจากนี้ยังสามารถชี้ให้เห็นจุดอ่อน จุดแข็ง ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยเฉพาะธรรมเนียมสถานศึกษา และ แผนปฏิบัติการของสถานศึกษา สามารถดำเนินการให้สถานศึกษาพัฒนาไปสู่มาตรฐานการศึกษา ได้หรือไม่ และที่สำคัญที่สุด คือผลการประเมินภายในของสถานศึกษานี้จะเป็นข้อมูล สารสนเทศ ที่สำคัญในการวางแผนปฏิบัติการต่อไปและใช้ปรับปรุงพัฒนาระบบการดำเนินงาน การปฏิบัติงาน และวิธีการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนา คุณภาพได้อย่างต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด

รายงานประจำปีของสถานศึกษา จะใช้เป็นหลักฐานสำคัญในการนำเสนอ ผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามธรรมเนียมสถานศึกษา และมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาให้คณะกรรมการประเมินคุณภาพจากภายนอกสถานศึกษา เช่น คณะกรรมการประเมินจากเขตพื้นที่การศึกษาหรือจากกระทรวงฯ และองค์การประเมินภายนอก โดยเฉพาะการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาโดยองค์การประเมินภายนอกในทุกห้าปีนั้น จำเป็น อย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องแสดงผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในแต่ละปีอย่างชัดเจน

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จะเป็นการสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจในความก้าวหน้าหรือผลสำเร็จของครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมที่ได้ร่วมมือ ร่วมใจ และมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทำให้ทุกคนมีความพึงพอใจในผลสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในแต่ละปี และเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้นตลอดไป

5. การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา

แนวคิดของการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการพัฒนาคุณภาพที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา 2 ระดับ คือ

5.1 การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพ เพื่อให้ได้มาตรฐานการศึกษา

5.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้น

การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มาพิจารณาวางแผนปฏิบัติการประจำปีโดยมุ่งเน้นให้แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จตามธรรมนูญสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายและจุดเน้นที่สำคัญ คือ คุณภาพของสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดไว้

ดังนั้น กระบวนการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาจะถูกกำหนดลงในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเกิดจากการนำข้อมูลสารสนเทศ หรือผลจากการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ในแต่ละมาตรฐาน แต่ละตัวชี้วัด ซึ่งยังไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนด จำเป็นต้องพัฒนา ปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน สถานศึกษาสามารถนำข้อมูลสารสนเทศเหล่านี้ มาวิเคราะห์หัดตัดสินใจ วางแผนกำหนดเป็นยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จในแผนปฏิบัติการประจำปี ดังนั้น ยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จจึงขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ ความต้องการ ความพร้อม และศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะคุณภาพหรือความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ในการเป็นผู้กำหนดทิศทาง เป้าหมายของสถานศึกษาและสร้างผู้นำ สร้างทีมงาน และพัฒนาทีมงานให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพในการที่จะทำให้สถานศึกษา มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้น เป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้น การพัฒนามาตรฐานการศึกษานี้ ควรจะเกิดจากความเห็นพ้องต้องกันของคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาทุกฝ่าย หลังจากที่สถานศึกษาได้รับการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา หรือองค์กรประเมินภายนอกหรือสถานศึกษามั่นใจว่าผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ

สถานศึกษา เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาซึ่ง โดยมีข้อมูลสารสนเทศ และหลักฐานต่าง ๆ ที่ชี้หรือแสดงว่าสถานศึกษามีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

ดังนั้น สถานศึกษาจึงสามารถพัฒนามาตรฐานของตนเองให้มีคุณภาพสูงขึ้น ข้อมูลสารสนเทศจากการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละปี เมื่อเทียบกับข้อมูลพื้นฐานการศึกษา ฯ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จะชี้หรือแสดงหลักฐาน ร่องรอยของความสำเร็จ และความก้าวหน้าของสถานศึกษาอย่างชัดเจนว่าสามารถพัฒนาคุณภาพในแต่ละมาตรฐานประสพผลสำเร็จอย่างไรและข้อมูลสารสนเทศเหล่านี้ยังแสดงให้เห็นจุดแข็ง จุดอ่อน ให้สถานศึกษานำมาพัฒนาปรับปรุงตนเอง และที่สำคัญ คือ ข้อมูลสารสนเทศเหล่านี้จะต้องนำมาใช้ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนา หรือ ยกระดับคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้นกว่ามาตรฐานการศึกษาเดิมกรมสามัญศึกษา, 2542, หน้า 23-77)

6. การเตรียมการประเมินจากองค์กรภายนอก

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านมา มี 3 ระบบ คือ ระบบการควบคุมคุณภาพการศึกษา ระบบการตรวจสอบทบทวนและระบบการปรับปรุงคุณภาพ การศึกษาซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ .พ. 2542 ถือว่าเป็นระบบการประกันคุณภาพ ภายใน ส่วนระบบการประกันคุณภาพภายนอกนั้น จะสอดคล้องกับระบบการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งจะมีการประเมินคุณภาพการศึกษา จากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือองค์กรประเมินภายนอกอย่างน้อยหนึ่งครั้งทุกห้าปี และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ดังนั้น ในระบบการประเมินและ รับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพจากองค์กรประเมิน ภายนอกนั้น การดำเนินการของสถานศึกษาที่สำคัญ คือ เตรียมรับการประเมินจากองค์กรนอก

การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก เป็นการเตรียมความพร้อมและ ความมั่นใจของสถานศึกษาที่จะรับการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา

การประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จะเกิดขึ้นในกรณี คือ

6.1 สถานศึกษามีความพร้อมที่จะรับการประเมิน เพราะสามารถจัดการศึกษาได้ อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด แล้วขอให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษาหรือองค์กรประเมินภายนอกมาประเมินคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อให้การรับรอง มาตรฐานหรือประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

6.2 สถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา จากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือองค์กรการประเมินภายนอกครบห้าปีแล้วถึง

กำหนดเวลาที่จะต้องประเมินคุณภาพของสถานศึกษา และตามระบบการประกันคุณภาพภายนอก ในครั้งต่อไป ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรเตรียมรับการประเมินองค์การภายนอก ดังนี้

การประสานงานกับองค์กรประเมินภายนอกโดยประสานงานเกี่ยวกับระบบหรือ ขั้นตอนการประเมิน วิธีการ ระยะเวลาการประเมิน และการเตรียมการของสถานศึกษา เป็นต้น แม้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ตลอดจนเตรียมบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษารวมทั้งผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ สถานศึกษา แต่การประสานงานให้รู้ขั้นตอนหรือรายละเอียดที่ชัดเจนจะทำให้การประเมินเป็นไป อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งก็จะเป็นผลดีของสถานศึกษาในการเตรียมการด้านต่าง ๆ ได้ อย่างสมบูรณ์

การสร้างความเข้าใจให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้ทุกคนได้รับรู้และเข้าใจถึง การที่สถานศึกษากำลังพร้อมรับการประเมินจากภายนอก เป็นการกระตุ้น จูงใจให้ทุกคนมี ความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะได้รับการประเมิน และการรับรองคุณภาพการศึกษาซึ่งการสร้าง ความเข้าใจนี้ จะทำให้ทุกคน ทุกทีมงานในสถานศึกษามีความพร้อมในทุกด้าน การสร้างความเข้าใจนี้ ไม่ใช่สร้างการรับรู้แต่เพียงเฉพาะแก่ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาเท่านั้น แต่หมาย รวมถึงทุกคนที่อยู่ทั้งใน และนอกสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้เรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน ซึ่งบุคลากรเหล่านี้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในความสำเร็จของสถานศึกษา

การเตรียมการด้านบุคลากร เป็นการเตรียมความพร้อมด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง กับการประเมินคุณภาพโดยตรง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา สิ่งสำคัญที่สถานศึกษา ควรดำเนินการ คือ ความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของบุคลากรเหล่านั้น ตลอดจนความสามารถในการ แสดงข้อมูลสารสนเทศหรือเอกสารการนำเสนอที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสถานศึกษาควรจะต้องวางแผน และดำเนินการ ตามระบบหรือขั้นตอนของการประเมินที่คณะกรรมการประเมินภายนอกได้แจ้ง หรือ ประสานงานเป็นข้อตกลงกันไว้

การวางแผนเพื่อรับการประเมินจากองค์กรภายนอกและทดลองดำเนินการตาม แผนที่วางไว้ ก่อนที่จะมีการประเมินจริงจากคณะกรรมการประเมินภายนอก เป็นสิ่งที่จะสร้าง ความมั่นใจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน และยังเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับครูและ บุคลากรอื่น ๆ ที่พร้อมจะรับการประเมินจากภายนอก

การเตรียมการด้านเอกสาร รายงาน สื่อ อุปกรณ์ เป็นการเตรียมการที่สำคัญ ที่สุด เพราะเอกสาร รายงาน สื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ จะเป็นหลักฐานร่องรอยที่ให้ข้อมูลสารสนเทศ หรือ ผลลัพธ์ที่สำคัญในการแสดงความก้าวหน้าหรือผลสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ

สถานศึกษา ซึ่งผลงานดังกล่าวควรจะใช้หรือแสดงให้เห็นคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการทำงาน ทั้งการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงที่ดี ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ ผู้เรียนมีความพึงพอใจ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ยอมรับ ซึ่งเป็นไปตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและธรรมนูญสถานศึกษา

อย่างไรก็ตาม ก่อนจะมีการประเมินจากองค์กรภายนอกตามกำหนดการนั้น สถานศึกษาคควรมีความมั่นใจในความพร้อมทุกด้าน และเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาสามารถดำเนินการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้สำเร็จ สามารถได้รับการรับรอง คุณภาพจากองค์กรประเมินภายนอกและมีความมุ่งมั่นที่จะยกระดับมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาให้สูงขึ้นตลอดไป

แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีมาตรฐานเป็นเลิศ หลักการ สำคัญของการประกันคุณภาพศึกษากำหนดไว้ข้อ คือ

1. รัฐกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและทรัพยากรให้จังหวัด และสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท
2. รัฐสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วม รับผิดชอบในการจัดการศึกษา

3. โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ

3.1 นักเรียนและผู้ปกครอง

3.2 มาตรฐานที่กำหนด

3.3 ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา

กระบวนการดำเนินงานที่เป็นกลไกสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การดำเนินงาน ๘ ประการ คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา คือกระบวนการหรือแนวปฏิบัติที่นำมาศึกษา เข้าสู่คุณภาพ ประกอบด้วย

1.1 การกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิต ปัจจัยและกระบวนการ

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน หมายถึง การพัฒนาปัจจัยทางการศึกษา

ต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารทางการศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. การตรวจสอบและการแทรกแซงคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือ แนวปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การประเมิน

ความก้าวหน้าของโรงเรียนและการจัดทำรายงานของโรงเรียนต่อประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นการติดตามและตรวจสอบของโรงเรียน

- 2.1 การติดตามและตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 มาตรการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย

- 3.1 การทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
  - 3.2 การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน
  - 3.3 การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมหรือการประเมินคุณภาพการศึกษาลำดับการศึกษาระดับประถมศึกษา
- (ส.ป.ด.อ., 2542, หน้า 2-4)

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมวิชาการ, 2545) เป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ส่งเสริม และผลักดันให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกระดับของวงการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคคลที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างประสานสอดคล้องกันเป็นระบบ มุ่งหน้าไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อันได้แก่ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และมีคุณธรรมมีจริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6) ทั้งนี้ โดยอาศัย หลักการ วิธีการบริหาร และการจัดการคุณภาพ (Quality Management) สมัยใหม่ที่เน้นการสร้าง ความมั่นใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าผลิตภัณฑ์หรือการบริการที่เป็นผลผลิตขององค์กรจะมีคุณภาพ ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้โดยที่ความมั่นใจต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชาการ ข้อเท็จจริง หลักฐานเชิงประจักษ์ และความสมเหตุสมผลเป็นสำคัญ

การสร้าง ความมั่นใจ ซึ่งเป็นแกนหลักของการประกันคุณภาพ ประกอบด้วยองค์ประกอบ สำคัญหลายประการ ได้แก่ การวางแผนป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเกิดขึ้น ตั้งแต่ขั้นตอนของการออกแบบ การกำกับดูแล ตรวจสอบ และทบทวน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขทุกขั้นตอนของการผลิต นอกจากนี้ การสร้างความมั่นใจยังรวมถึง การนำองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ที่ทันสมัย อันได้แก่ รูปแบบ กรรมวิธี และเทคนิควิธีที่เป็นนวัตกรรมที่มีหลักฐานทางทฤษฎี ผลการวิจัยเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือ รองรับไปประยุกต์ใช้ในขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการผลิต ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างมีเหตุผลว่า

การดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งระบบจะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างน่าไว้วางใจ และจะมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนในวงจำกัดที่น้อยที่สุดการประกันคุณภาพ ในบริบทของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมีมาตรฐานเป็นแกนนำการสร้างความมั่นใจจะเริ่มต้นตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานในระดับเป้าหมายการศึกษาของชาติ โดยการนำข้อมูลสารสนเทศและองค์ความรู้ทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงประจักษ์ ที่ทันสมัยน่าเชื่อถือเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศ มาใช้ในกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์เกี่ยวกับสังคมไทยในอนาคต ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมโลก ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งจะเป็นกรอบแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติที่เหมาะสมกับกาลสมัย ทันเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก และสามารถนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวทางจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาต่อไป

หลักการสำคัญของ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประกันคุณภาพการศึกษาครอบคลุมถึงมวลกิจกรรม ภารกิจทางวิชาการ และทางการบริหารการจัดการที่มีการวางแผนล่วงหน้า มีการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจที่สมเหตุสมผลว่าผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ การออกแบบ และการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาจะยึดหลักการ ดังนี้

1. คุณภาพการศึกษาในบริบทของการประกันคุณภาพจะเป็นการสร้าง ความพึงพอใจให้กับผู้บริโภครวมทั้งภายใน และภายนอก

1.1 คุณภาพภายใน หมายถึง ความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะของผู้เรียน ที่สร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับช่วงต่อในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิตหรือ ทุกระดับชั้น

1.2 คุณภาพภายนอก หมายถึง ความพึงพอใจในเชิงเศรษฐกิจ และสังคมระดับมหัพภาค (Macro Socio-economic Level) ซึ่งหมายถึงความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน ที่จำเป็นต่อความอยู่รอด การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศชาติ ในการแข่งขันทางธุรกิจ การค้าทางเทคโนโลยีระดับภูมิภาค และระดับโลก

2. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการศึกษา ทั้งระบบของสถานศึกษา เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการวางแผน และเตรียมการป้องกันล่วงหน้าก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ไม่ใช่การแก้เฉพาะหน้าเพื่อตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว

3. การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการ สร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของ หลักวิชาการ หลักฐาน ข้อเท็จจริง ที่สามารถตรวจสอบได้ กระบวนการวิเคราะห์ประมวลผลที่เป็น วิทยาศาสตร์ หลักตรรกะ และความสมเหตุสมผล

4. การตรวจสอบการวัด และประเมินผลในบริบทของการประกันคุณภาพ มีจุดประสงค์ สำคัญ เพื่อให้ได้ มาซึ่งข้อมูลย้อนกลับสำหรับการใช้ในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพ อย่างต่อเนื่อง มิใช่การจับผิดหรือการตัดสินใจให้รางวัลหรือลงโทษ

5. คุณภาพของการออกแบบ มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร แผนการสอนกระบวนการ ทำงาน(การเตรียมการสอน การบริหารหลักสูตร ครู และบุคลากรทางการศึกษา) เป็นองค์ประกอบ สำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

6. การประกันคุณภาพการศึกษา เน้นความสำคัญของการสร้างความรู้ ทักษะ และ ความมั่นใจแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างโอกาสให้เกิดการมี ส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

7. การประกันคุณภาพการศึกษา ให้ความสำคัญต่อการประสานสัมพันธ์ภายในระหว่าง หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ การร่วมมือของหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ภาวะความเป็นผู้นำและความเอาใจจริงเอาใจของผู้บริหารสถานศึกษา และการกระจาย อำนาจความรับผิดชอบที่เหมาะสม เป็นปัจจัยสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546 อาศัยอำนาจตามความ ในมาตรา 47 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังนี้

ข้อ 1 กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา 18 (2) แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หมวด 1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ข้อ 2 ให้สถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร การศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการในวรรคสอง ให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด

หมวด 2 หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ข้อ 3 ให้สถานศึกษาจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ข้อ 4 ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา โดยให้มีอำนาจ และหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดแนวทาง และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
2. กำกับติดตามให้ความเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา
3. เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวน และรายงาน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ข้อ 5 ให้สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ข้อ 6 ให้สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ครอบคลุมสาระ การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนสถานศึกษา ท้องถิ่น และ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ 7 ให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงหลัก และครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

7.1 เป็นแผนที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาความจำเป็นอย่างเป็นระบบ และมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

7.2 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย สภาพความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างต่อเนื่อง ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

7.3 กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชาหรือผลการวิจัยหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ ให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริม การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการเพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

7.4 กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

7.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียน รับผิดชอบ และดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.6 กำหนดบทบาทหน้าที่แนวทางให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

7.7 กำหนดการใช้งบประมาณ และทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ 8 ให้สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งมีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อ 9 ให้บุคคลตาม(ข้อ 4(3)) ดำเนินการตรวจสอบ ทบทวน และรายงานการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ในการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ใช้วิธีการ ที่หลากหลาย และเหมาะสมโดยให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการศึกษา

ข้อ 10 ให้สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนในทุกระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานกำหนดได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญ ด้วยกระบวนการ และวิธีที่ได้มาตรฐาน

ข้อ 11 ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีโดยระบุความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมหลักฐานข้อมูล และ ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามข้อ10) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผย ต่อสาธารณชน

ข้อ 12 ให้หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริม สนับสนุนและ ร่วมดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

12.1 จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

12.2 จัดให้มีการกำหนดสาระการ เรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ในวิชา

แกนหลักของสถานศึกษาร่วมกันเป็นรายปี หรือรายภาค

12.3 จัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก คุณลักษณะที่สำคัญด้วยกระบวนการ และวิธีการที่ได้มาตรฐาน

ข้อ 13 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพสถานศึกษา อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี รายงานผลให้สถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดทราบ

ข้อ 14 ให้หน่วยงานต้นสังกัดศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่นวัตกรรมเกี่ยวกับ รูปแบบ และเทคนิควิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องรวมทั้งกำกับ สนับสนุนติดตามประเมินผล และผลดูประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา

ข้อ 15 ในวาระเริ่มแรก ที่ยังมีได้มีการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้บรรดาอำนาจ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นอำนาจของหน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สยาม สุ่มงาม (2541) สรุปผลการศึกษาระบบการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทาง แก้ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนนำร่อง สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุทัยธานี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ดำเนินการโดยใช้กรอบซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนด ซึ่งตอน คือ 1) การควบคุมคุณภาพ 2) การตรวจสอบคุณภาพ และการปรับปรุงคุณภาพ 3) การประเมินคุณภาพโรงเรียน เพื่อให้การให้ใบรับรอง มาตรฐานการศึกษา ในการควบคุมคุณภาพ การศึกษามีการปรับขยายเกณฑ์ ให้เหมาะสมด้วย การทำประชาพิจารณ์ และ การจัดกรอบบุคคลากรให้มีความพร้อม สำหรับการดำเนินงานให้สอดคล้องกับโครงการประกัน คุณภาพการศึกษา

พยอมศรี วรณวนารักษ์ (2542) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานหรือคู่มือการทำงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัด เชียงใหม่ คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเป็นปัญหาใหญ่ และรองลงมาคือโรงเรียนยังไม่ได้จัดทำ เพราะยังไม่มีเวลาจัดทำ และไม่มีความมั่นใจในรูปแบบที่แน่นอน

รัตนารณณ์ แพงทอง (2543) ได้ศึกษาเรื่องความพร้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน ในการประกันคุณภาพการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมและแนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา ในการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีการดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้เป็น การจัดทำรายงานผลการประเมินผลการเรียนตามแผนการสอนที่จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อส่งผลต่อขวัญและกำลังใจ และมีการกำกับติดตามประเมินผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

กรมวิชาการ (2544) สรุปผลการดำเนินการศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 7, 9 และ 11 จำนวนทั้งสิ้น 21 แห่ง จากการศึกษาพบว่า ผลการดำเนินการของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.85 โดยโรงเรียนเหล่านี้มีบุคลากรที่มีเจตคติ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาคุณภาพภายในเป็นอย่างดี แต่การทำงานของบุคลากรภายในโรงเรียน ยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร และบุคลากรทุกคนยังไม่มีส่วนร่วมเท่าที่ควรรองลงมาเป็นระดับดีคิดเป็นร้อยละ 33.33 โดยโรงเรียนเหล่านี้มีบุคลากรที่มีเจตคติ ความเหมาะสม และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นอย่างดี การทำงานของบุคลากรภายในโรงเรียนเป็นทีมเป็นระบบ มีการดำเนินการตามขั้นตอน และกระบวนการในแผนพัฒนาคุณภาพประจำปี รายงานผลสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

Talbert and McLaughli (1994) (อ้างอิงใน นัยนา ทองศรีเกตุ, 2544) สรุปการวิจัยคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีคุณภาพว่า โรงเรียนมีความแตกต่างกันจริงในแง่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลลัพธ์อื่น ๆ และงานวิจัยนี้ยังพบว่าความแตกต่างของผลลัพธ์มีความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบกับบรรยากาศในโรงเรียนวัฒนธรรมหรือจริยธรรมที่หลากหลาย นอกจากนั้นวัฒนธรรมของโรงเรียนจะคล้อยตามการเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดจากการกระทำร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน แม้สิ่งนี้ไม่ใช่งานที่ง่าย แต่มีหลักฐานยืนยันว่าครู และโรงเรียนมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ปัจจุบันได้ดีกว่าที่พวกเขาคิด นี่เป็นสิ่งที่ยืนยันถึงอิทธิพลของโรงเรียน และหน่วยงานภายในโรงเรียนที่มีต่อวิชาชีพครู ผลการวิเคราะห์กรณีศึกษา พบว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพสูงมีคุณลักษณะ 8 ประการต่อไปนี้

1. วิสัยทัศน์และคุณค่า พื้นฐานทางคุณค่าที่มั่นคงเป็นข้อกำหนดที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนที่ครูมีคุณภาพสูง

2. ระบบการเรียนการสอนโรงเรียนที่ส่งเสริมคุณภาพครูได้พัฒนาวิธีจัดระบบการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การทดลอง และปรับระบบการเรียนการสอนอย่างไตร่ตรองและมีจิตสำนึกเป็นคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีลักษณะเด่นด้วยครูที่มีคุณภาพ
  3. การบริหารจัดการ โรงเรียนที่ครูมีคุณภาพอยู่ในระดับสูงได้ปรับเปลี่ยนระบบภายในเพื่อสนับสนุนแรงบันดาลใจนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีทีมงาน และการจัดระบบการทำงานร่วมกันในโรงเรียน การบริหารจัดการในโรงเรียนเช่นนี้ ได้รวมถึงโครงสร้างการจัดการเรื่องเวลาและทรัพยากรบุคคลและการสรรหาครู
  4. กระบวนการกำหนดนโยบาย กระบวนการของโรงเรียนในการแยกแยะความจำเป็นเร่งด่วน การวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผล ซึ่งเป็นวิวัฒนาการอันเกิดจากประสบการณ์มากกว่าเกิดจากกระบวนการตามระบบราชการ
  5. ความเป็นผู้นำ “คณะผู้บริหารอาวุโส” ในโรงเรียน รวมทั้งบุคลากรทุกระดับในโรงเรียนที่ได้รับการส่งเสริมความเป็นผู้นำในการพัฒนางานเฉพาะกิจต่าง ๆ การส่งเสริมและการกระจายความเป็นผู้นำทั่วทั้งโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงมโนทัศน์แบบเดิมของผู้บริหารโรงเรียนอย่างสิ้นเชิง สิ่งนี้ต้องอาศัยการอบรมโดยเฉพาะ
  6. การพัฒนาบุคลากร โรงเรียนหลายแห่งพัฒนา “โครงสร้างพื้นฐาน” เพื่อสนับสนุนการพัฒนาความเป็นอาชีพของบุคลากร มีความเชื่อมโยงนโยบายเฉพาะ หลายนโยบายเพื่อพัฒนาครู เช่น การประเมินครู รวมทั้งการเชื่อมโยงการบริหารจัดการด้านอื่น ๆ เช่น การวางแผนและการจัดการทรัพยากร
  7. ความสัมพันธ์กับชุมชนและท้องถิ่นโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จได้สร้างความเชื่อมโยงที่มีพลัง และมีการตอบสนองต่อชุมชนซึ่งเป็นผู้ให้คุณค่าหลัก ความสัมพันธ์กับองค์กรภายนอกเป็นสิ่งสำคัญที่รักษาคุณภาพครูไว้
  8. วัฒนธรรมของโรงเรียน วัฒนธรรม จิตวิญญาณและจริยธรรมของโรงเรียนเป็นเรื่องที่อธิบายได้ยาก ส่วนประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมของโรงเรียนที่แสดงให้เห็น คุณภาพสูงของครูคือการกระตุ้นให้เสี่ยงหรือทดลอง
- ฉัตรชัย ต๊ะปินตา(2544) ศึกษาเรื่องการเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 พบว่าระดับการดำเนินงานการเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) การศึกษาและการเตรียมกา 2) การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา 3) การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ 4) การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 5) การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา 6) การเตรียมรับ

การประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบ การดำเนินงานจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปานกลาง โรงเรียนขนาดกลางและใหญ่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ทวิ มั่นตรง (2545) ศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสพบราบ จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียม ความพร้อมในการรับการประเมินผลภายในและการประเมินผลภายนอก พบว่ามีปัญหาที่บุคลากร ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดผู้รับผิดชอบ ไม่ชัดเจน การดำเนินการไม่มีความต่อเนื่อง มีโรงเรียนมีงบประมาณจำกัด ครูมีภาระงานที่รับผิดชอบ มาก ขาดเทคโนโลยีที่จะสนับสนุนการทำงาน การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพ ไม่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้และเกณฑ์มาตรฐาน ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนไม่มีการจัดเก็บที่เป็นระบบ

อนุก ตาเจริญเมือง(2547) ศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนด้านการเตรียม ความพร้อมของบุคลากร พบว่า บุคคลที่เห็นว่ามีสำคัญในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนปัญหาพบว่าบุคคลในสถานศึกษายังไม่เข้าใจขั้นตอนการดำเนินการประกัน คุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการวางแผน จากการศึกษาพบว่า มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและ นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และ ทิศทางในการจัดการศึกษา และนำมาจัดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีโดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ส่วนปัญหาในการดำเนินการวางแผน พบว่า บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังขาดการมีส่วนร่วมในการ วางแผน ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวางแผนไม่เพียงพอ ด้านการรายงานผล จากการศึกษาพบว่า โรงเรียน ส่วนใหญ่ไม่มีการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อต้นสังกัดและสาธารณชน ส่วนปัญหาในการ รายงานผล จากการศึกษาพบว่า การจัดทำรายงานไม่ถูกต้องความเป็นจริง

สมจิต ตาคำแสง(2548) ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก ในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขนาดเล็ก ในอำเภอแม่สะเรียงที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารและ ครูผู้สอนมุ่งเน้นคุณภาพนักเรียนเป็นสำคัญ ให้ความสำคัญกับการจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการให้นักเรียนได้เรียนรู้พื้นฐานตามหลักสูตร บางส่วนยังไม่ได้มีการ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบและไม่มีการประเมินความสอดคล้องในการจัดทำแผน ส่วนการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาได้รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ดำเนินงานตาม กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผน ส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติคืออบรมเรื่องแผนปฏิบัติการให้กับบุคลากร

ประชาสัมพันธ์แผนปฏิบัติงานของโรงเรียน จัดทำแผนการติดตามการดำเนินงาน และจัดทำปฏิทิน การปฏิบัติงานสำหรับการตรวจสอบและทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ประเมินตามภารกิจ ของบุคลากรที่ได้รับมอบ ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้แก่คณะครูได้เห็นความสำคัญของการ ประเมิน ร่วมกันวางแผนการประเมินตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ส่วนเรื่องที่ไม่ได้ ปฏิบัติคือ ใช้วิธีการตรวจสอบที่หลากหลายตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและจัดทำ คู่มือปฏิบัติงานของโรงเรียนประกอบการตรวจสอบ

สวาท มุลละ (2548) ศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ขนาดเล็ก ในอำเภอสันทราย เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 2 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ชั้นการ ควบคุมคุณภาพการศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ พบว่า มีการจัดทำ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญา และเป้าหมาย การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ แผนปฏิบัติการประจำปีของ โรงเรียน ปัญหาในการควบคุมคุณภาพ คือ ขาดการวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษา เช่น การวิเคราะห์โอกาส อุปสรรคจุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษา ข้อเสนอแนะคือ ควรให้มีการอบรม สัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ และควรศึกษานโยบาย กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องพร้อมวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษา ชั้นการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ พบว่า โรงเรียนมีการสรุปผลการดำเนินการติดตามจัดทำรายงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา และศึกษาสภาพ ปัญหาในการดำเนินงานปีที่ผ่านมา ในขณะที่ศึกษานิเทศก์เห็นว่าการดำเนินงานตามแผนแต่ไม่มี การตรวจสอบประเมินผล และนำผลมาปรับปรุงปฏิบัติให้บรรลุผลสูงสุด ปัญหาคือ ครูไม่ค่อยแสดง ความคิดเห็นในการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษา และผู้บริหารขาดทักษะในการจัดการบริหาร คุณภาพ P-D-C-A ข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารและคณะครูควรมีส่วนร่วมและดำเนินการอย่างเป็น ระบบ ชั้นการประเมินคุณภาพการศึกษา ผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาของคณะครูและ ศึกษานิเทศก์ พบว่า มีการศึกษาเอกสารการประเมินคุณภาพภายใน ดำเนินการตามขั้นตอน ปัญหา คือ ขาดการนิเทศภายในและครูขาดความเข้าใจ ขาดความตระหนักเกี่ยวกับเรื่องการประเมิน ข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักว่าการประกันคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็น ควรพัฒนา เครื่องมือการประเมิน มีการวางแผนร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียน และศึกษานิเทศก์

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 23,108 โรงเรียน ทั่วประเทศ (ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ บรรยายพิเศษ เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ วันที่-2 มิถุนายน 2548 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน สถานศึกษาโดยภาพรวมนั้น

ด้านผู้เรียน พบว่า

มาตรฐานที่1 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับคุณภาพดี ร้อยละ84.00

มาตรฐานที่4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับคุณภาพดี ร้อยละ

มาตรฐานที่5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร อยู่ในระดับคุณภาพดี ร้อยละ10.59

มาตรฐานที่6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับคุณภาพดี ร้อยละ26.50

มาตรฐานที่9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดี ต่ออาชีพสุจริต อยู่ในระดับคุณภาพดี ร้อยละ66.70

มาตรฐานที่10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี อยู่ในระดับคุณภาพดี ร้อยละ96.00

มาตรฐานที่12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา อยู่ในระดับคุณภาพดี ร้อยละ71.00

ด้านผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า

มาตรฐานที่13 สถานศึกษามีการจัดองค์กรโครงสร้างและการบริหารงานอย่างครบวงจร อยู่ในระดับคุณภาพดี ร้อยละ59.90

มาตรฐานที่14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนาการศึกษา อยู่ในระดับคุณภาพดี ร้อยละ44.40

มาตรฐานที่18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับคุณภาพดี ร้อยละ56.70

มาตรฐานที่20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการอยู่ในระดับคุณภาพดี ร้อยละ80.00

มาตรฐานที่25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่นมีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับคุณภาพดี ร้อยละ52.10

ด้านครูผู้สอน พบว่า

มาตรฐานที่22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและ ผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับคุณภาพดี ร้อยละ50.20

มาตรฐานที่24 ครูมีวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ อยู่ในระดับคุณภาพดี ร้อยละ1.00

จักรวรรดิ ต๊ะแสนเทพ และคณะ(2549) ศึกษาการปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา ในเขตอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน พบว่า การปฏิบัติตามระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ในเขตอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน มีการปฏิบัติตามระบบ ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านความพึงพอใจระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา พบว่า ร้อยละของผู้ที่ตอบถูกของผู้บริหารและของครูผู้สอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ผ่าน ด้านการปฏิบัติและปัญหาในการปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ด้านการ ปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีการปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา ครบทั้ง 8 เรื่อง ด้านปัญหาในการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ไม่มีปัญหาในการปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ครบทั้ง 8 เรื่อง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะเห็นได้ว่า หน่วยงานทางการศึกษาได้ให้ ความสำคัญในการพัฒนาคน ซึ่งเป้าหมายคือ พัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความรู้คุณธรรม และระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาเน้นการกระจายอำนาจให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิดตัดสินใจติดตามงานของสถานศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมเรียกร้อง และเป็นความคาดหวังที่มีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยที่ สถานศึกษาสนองตอบโดยมีระบบการประกันคุณภาพที่มีมาตรฐานตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน เป็นแนวทางการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพให้มีคุณภาพให้ได้มา มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของ สาธารณชน และสังคมทั่วไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษากระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูและ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 85 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 รวมทั้งสิ้น จำนวน 104 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 บริบทของสถานศึกษาเป็นแบบแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และจากการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Model) งามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 งามกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ถามปัญหา และข้อเสนอแนะการแก้ปัญหากระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้ศึกษาดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลที่ต้องการ โดยการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม และรายละเอียดของข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องการ

2.2 กำหนดรูปแบบคำถาม โดยทำการศึกษาค้นคว้าวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 เขียนแบบแบบสอบถามฉบับร่าง ตามหลักในการสร้างและรูปแบบ

2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ ที่ปรึกษาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข และขอคำแนะนำเพิ่มเติม

2.5 นำแบบสอบถามไปทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพเครื่องมือจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย จากครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

2.6 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง และพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์

2.8 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม คณะผู้ศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาประสานงานขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อนำไปใช้ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้อำนวยการโรงเรียนวังเหนือวิทยา

2. ผู้ศึกษานำหนังสือขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ตอบแบบสอบถาม ดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งจากผู้บริหารสถานศึกษาครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2554 – 31 มกราคม 2555

3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ดังนี้

แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สำหรับสอบถามบริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35 ทำการวิเคราะห์โดยคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของสถานศึกษาสรุปเป็นความเรียงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพการจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในแต่ละชั้นตอน นำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับการดำเนินงาน
4.51 - 5.00 หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50 หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50 หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50 หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50 หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ปัญหา/อุปสรรค วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ และข้อเสนอแนะสรุปเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง กระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ โรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 บริบทของสถานศึกษาและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษากระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาค้นคว้า/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในกระบวนการบริหารงาน ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา

ตอนที่ 1 บริบทของสถานศึกษาและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

บริบทของสถานศึกษา

การศึกษาสภาพการจัดสถานศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ผลการศึกษาดังนี้ โรงเรียนวังเหนือวิทยา ตั้งอยู่เลขที่ 447 หมู่ 4 ตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง จัดการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 และตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยใช้แนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 วิสัยทัศน์โรงเรียนวังเหนือวิทยาเป็นสถานศึกษาที่มุ่งมั่นจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมนำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมกระจายอำนาจขยายโอกาสทางการศึกษาและสืบสานวัฒนธรรมไทย มีนักเรียนจำนวน 1,964 คน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 4 คน และครูจำนวน 86 คน ทั้งนี้ โรงเรียนมุ่งเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4 ด้าน คือ

1. พัฒนาหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียน มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา
2. ส่งเสริมพัฒนาระบบบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (PBB)
3. พัฒนาสถานศึกษาด้านสื่อ เทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอน อาคาร สถานที่ สาธารณูปโภค และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนวังเหนือวิทยามีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นแผนระยะยาวที่ครอบคลุมเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จากแผนระยะยาวดังกล่าว นำมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีซึ่งเป็นแผนระยะสั้นว่าภายใน 1 ปี โรงเรียนวังเหนือวิทยา โดยมีเป้าหมายจะดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนให้ได้คุณภาพและตามมาตรฐานที่กำหนด โดยดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และมีกลไกการดำเนินงานโดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนดำเนินการ (Do) ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) และขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action)

สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 ความถี่ และร้อยละ ของสถานการณ์ผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	39	37.50
หญิง	65	62.60
รวม	104	100
2. อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	29	27.90
31 – 40 ปี	48	46.20
41 – 50 ปี	23	22.10
มากกว่า 50 ปี	4	3.80
รวม	104	100

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
3. สถานะของตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	4	3.80
ครู	85	81.70
คณะกรรมการสถานศึกษา	15	14.40
รวม	104	100
4. ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง		
1 – 5 ปี	52	50.00
6 – 10 ปี	17	16.30
11 – 15 ปี	4	3.80
16 ปีขึ้นไป	31	29.80
รวม	104	100
5. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00
ปริญญาตรี	83	79.80
ปริญญาโท	21	20.20
ปริญญาเอก	0	0.00
รวม	104	100

จากตาราง 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.50 และเป็นชายคิดเป็นร้อยละ 37.50

อายุผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 30-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.20 รองลงมาอยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.10

สถานะของตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู คิดเป็นร้อยละ 81.70 รองลงมาเป็นคนคณะกรรมการสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 14.40

ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งระหว่าง 16 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 29.80

วุฒิการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 79.80 รองลงมาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 20.20

ตอนที่ 2 ผลการศึกษากระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและกระบวนการบริหารงานระบบประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ชั้นตอนการวางแผน (Plan)

กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ	n = 104		ระดับการปฏิบัติ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. สถานศึกษามีการประชุมชี้แจงสร้างความตระหนัก พัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากร	3.91	0.81	มาก
2. สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน	3.96	0.78	มาก
3. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนา โครงสร้างการบริหารงาน	3.97	0.68	มาก
4. สถานศึกษามีคณะกรรมการประกันคุณภาพ การศึกษาประกอบด้วย ครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนองค์กรชุมชน และตัวแทนนักเรียน	3.88	0.75	มาก
5. สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และ แนวปฏิบัติของทุกฝ่ายอยู่ในแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	4.07	0.66	มาก
6. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำมาตรฐาน การศึกษาระดับสถานศึกษา	3.94	0.71	มาก
7. สถานศึกษามีคู่มือการดำเนินงานมาตรฐาน การศึกษาระดับสถานศึกษา	3.88	0.86	มาก
8. สถานศึกษากำหนดปฏิทินการ ติดตาม นิเทศ ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.69	0.74	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ	n = 104		ระดับการปฏิบัติ
	$\bar{X}$	S.D.	
9. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.98	0.68	มาก
10. สถานศึกษาแต่งตั้งกรรมการบริหารหลักสูตร และได้ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	3.95	0.74	มาก
11. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	3.71	0.62	มาก
12. สถานศึกษามีการมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีระบบและเป็นทางการ	3.68	0.79	มาก
13. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการและชี้แจงการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนระดับชั้น ม.3, ม. 6	3.78	0.71	มาก
14. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.88	0.73	มาก
รวม	3.88	0.73	มาก

จากตาราง 3 พบว่ากระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยาลำปางงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35 ขั้นตอนการวางแผน (Plan) โดยรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกประเด็นโดยสถานศึกษากำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติของทุกฝ่ายอยู่ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เป็นลำดับที่ 1 และสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เป็นลำดับที่ 2 ส่วนสถานศึกษากำหนดปฏิทินการ ติดตาม นิเทศตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เป็นลำดับที่ 13 และสถานศึกษามีการมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีระบบและเป็นทางการระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เป็นลำดับที่ 14

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ขั้นตอนการดำเนินการ (Do)

กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ	n = 104		ระดับการปฏิบัติ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. สถานศึกษามีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติหน้าที่ ตามบทบาทด้วยความเต็มใจ	4.15	0.71	มาก
2. สถานศึกษามีระบบสารสนเทศเป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับภารกิจ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.81	0.78	มาก
3. สถานศึกษามีขั้นตอนจัดทำมาตรฐานระดับสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	3.69	0.74	มาก
4. สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมทั้งหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น	3.88	0.68	มาก
5. สถานศึกษาดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ	3.79	0.77	มาก
6. สถานศึกษามีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สะท้อนการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดอย่างครอบคลุม	3.91	0.74	มาก
7. สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.94	0.72	มาก
8. สถานศึกษาดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3.65	0.64	มาก
9. สถานศึกษาจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	3.79	0.65	มาก
10. สถานศึกษากำกับ ติดตาม ให้การนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3.84	0.66	มาก
รวมเฉลี่ย	3.85	0.71	มาก

จากตาราง 4 พบว่า กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๕๖ ขั้นตอนการดำเนินการ (Do) โดยรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกประเด็นโดยสถานศึกษามีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติหน้าที่ ตามบทบาทด้วยความเต็มใจระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เป็นลำดับที่ 1 และสถานศึกษาดำเนินงานตามแผนงานโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เป็นลำดับที่ 2 ส่วนสถานศึกษามีขั้นตอนจัดทำมาตรฐานระดับสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เป็นลำดับที่ 9 และสถานศึกษาดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เป็นลำดับที่ 10

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check)

กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ	n = 104		ระดับการปฏิบัติ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. สถานศึกษามีแผนการปฏิบัติงานและการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3.91	0.73	มาก
2. สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม นิเทศ เพื่อนำผลการประเมินมา ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.85	0.77	มาก
3. สถานศึกษามีปฏิทินกำหนดการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน	3.75	0.73	มาก
4. สถานศึกษามีเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพการศึกษาที่ครอบคลุมอย่างมีคุณภาพ	3.64	0.68	มาก
5. สถานศึกษารายงานผลการประเมินของสถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ	4.08	0.63	มาก
6. สถานศึกษาแจ้งผลการประเมินผลสัมฤทธิ์เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของชาติให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบเป็นลายลักษณ์อักษร	3.79	0.72	มาก
7. สถานศึกษาจัดทำระบบข้อมูลผลการประเมินมาตรฐาน คุณภาพการศึกษาเพื่อจัดทำรายงานประเมินตนเอง ประจำปี	4.09	0.68	มาก
8. สถานศึกษาจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน	3.77	0.74	มาก
9. สถานศึกษาดำเนินการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพต่อหน่วยงานต้นสังกัด ตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	4.06	0.75	มาก
10. สถานศึกษาทำการตรวจสอบคุณภาพทางการศึกษาเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง	3.77	0.74	มาก
รวมเฉลี่ย	3.87	0.72	มาก

จากตาราง 5 พบว่า กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 55 ขั้นตอนการตรวจสอบ การดำเนินงาน (Check) โดยรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกประเด็น สถานศึกษาจัดทำระบบข้อมูลผลการประเมิน มาตรฐาน คุณภาพการศึกษาเพื่อจัดทำรายงานประเมินตนเองประจำปี ระดับการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เป็นลำดับที่ 1 และสถานศึกษารายงานผลการประเมินของสถานศึกษา ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เป็นลำดับที่ 2 ส่วนสถานศึกษามีปฏิทินกำหนดการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน ระดับ การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เป็นลำดับที่ 9 และสถานศึกษามีเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาที่ครอบคลุมอย่างมีคุณภาพระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เป็นลำดับที่ 10

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action)

กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ	n = 104		ระดับการปฏิบัติ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. สถานศึกษาจัดทำรายงานสรุปผล และนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.80	0.64	มาก
2. สถานศึกษานำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร บุคลากรในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.71	0.69	มาก
3. สถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดนิเทศติดตามการดำเนินงานและนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.74	0.67	มาก
4. สถานศึกษานำผลข้อมูลการจัดทำรายงานการประเมินตนเองไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.59	0.63	มาก
รวมเฉลี่ย	3.71	0.66	มาก

จากตาราง 6 พบว่ากระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action) โดยรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกประเด็น สถานศึกษาจัดทำรายงานสรุปผล และนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เป็นลำดับที่ 1 และสถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดนิเทศติดตามการดำเนินงานและนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เป็นลำดับที่ 2 ส่วนสถานศึกษานำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร บุคลากรในสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เป็นลำดับที่ 3 และสถานศึกษานำผลข้อมูลการจัดทำรายงาน

การประเมินตนเองไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เป็นลำดับที่ 4

ตาราง 7 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา	n = 104		ระดับการปฏิบัติ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ ขั้นตอนการวางแผน (Plan)	3.88	0.73	มาก
2. กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ ขั้นตอนการดำเนินการ (Do)	3.85	0.71	มาก
3. กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check)	3.87	0.87	มาก
4. กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ ขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action)	3.71	0.71	มาก
รวมเฉลี่ย	3.83	0.76	มาก

จากตาราง 7 พบว่ากระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 โดยรวม ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นขั้นตอน พบว่าระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกขั้นตอนโดยขั้นตอนการวางแผน (Plan) ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เป็นลำดับที่ 1 ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เป็นลำดับที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการ (Do) ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เป็นลำดับที่ 3 ส่วนขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action) ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เป็นลำดับที่ 4

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการแก้ปัญหากระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต35

จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 104 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 38 คน ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

3.1 ปัญหา/อุปสรรค ในภาพรวมที่พบเรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้

3.1.1 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างแท้จริง(จำนวน 31 คน)

3.1.2 ขาดงบประมาณ บุคลากรมีจำนวนจำกัด ต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ต้องแบ่งเวลามาทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี ทำให้เวลาสอนมีน้อยลง(จำนวน 28 คน)

3.1.3 รูปแบบสำหรับการตรวจสอบไม่ชัดเจน และไม่มีการกำกับ นิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง (จำนวน 25 คน)

3.1.4 คณะครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำเครื่องมือตรวจสอบ(จำนวน 23 คน)

3.1.5 บุคลากรในโรงเรียนไม่ได้นำผลการตรวจสอบมาดำเนินการพัฒนา ปรับปรุงสถานศึกษาอย่างจริงจัง(จำนวน 19 คน)

3.1.6 ขาดบุคลากรที่เข้าใจและเห็นความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพ (จำนวน 17 คน)

3.1.7 บุคลากรยังไม่มีความชัดเจนในระบบและขั้นตอนการประเมินคุณภาพ(จำนวน 14 คน)

3.1.8 ชุมชน ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาไม่ค่อยเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ไม่มาประชุมและไม่แสดงความคิดเห็น(จำนวน 10 คน)

3.1.9 การสรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาล่าช้าไม่ได้ดำเนินการตามระยะเวลาของปฏิทินการประเมินคุณภาพการศึกษาที่กำหนด(จำนวน 8 คน)

3.1.10 ข้อมูลในการจัดทำรายงานบางข้อมูลล่าช้า ทำให้การดำเนินการรายงานล่าช้าไปด้วย(จำนวน 5 คน)

3.1.11 สถานศึกษานำผลข้อมูลการจัดทำรายงาน การประเมินตนเองไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (จำนวน 3 คน)

3.2 ข้อเสนอแนะในภาพรวมเพื่อการแก้ปัญหา/อุปสรรคเรียงตามลำดับได้ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายจำนวน104คนจากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน58 คน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

3.2.1 ควรมีการอบรม ส่งเสริมครู สัมมนา ประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น(จำนวน28 คน)

3.2.2 ผู้บริหารควรติดตามงาน ชมประเมินผลกับคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และบุคลากรในโรงเรียน(จำนวน25 คน)

3.2.3 ขอความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์เรื่องการวางแผนตรวจสภาพคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา(จำนวน24 คน)

3.2.4 ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันวางแผนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ(จำนวน18 คน)

3.2.5 ผู้บริหารและครู ที่รับผิดชอบควรจะทำกานิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ (จำนวน16 คน)

3.2.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การเสนอแนะแนวทางแก่สถานศึกษา(จำนวน15 คน)

3.2.7 นำเครื่องมือการประเมิน และเกณฑ์การประเมินของสถานศึกษาอื่นมาใช้ โดยไม่มีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา(จำนวน10 คน)

3.2.8 ไม่มีการกำหนดวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (จำนวน9 คน)

3.2.9 ผู้บริหารต้องประชุมชี้แจง นิเทศติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด(จำนวน7 คน)

3.2.10 ควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ประเมินโดยเฉพาะ และคณะกรรมการประเมิน คุณภาพภายใน กำกับติดตามโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง(จำนวน6 คน)

3.2.11 บุคลากรในสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการให้ข้อเสนอแนะ แจกแบบเก็บข้อมูล และกำหนดวันส่งข้อมูลให้ตรงเวส(จำนวน3 คน)

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบริบทสถานศึกษา กระบวนการบริหารงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนาระบบบริหารงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 85 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 104 คน ผู้ศึกษาสรุปผลตามลำดับหัวข้อ คือ วัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีดำเนินการศึกษา สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

1. บริบทการจัดสถานศึกษาในโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

การศึกษาสภาพการจัดสถานศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ผลการศึกษาพบดังนี้ โรงเรียนวังเหนือวิทยา ตั้งอยู่เลขที่ 447 หมู่ 4 ตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง จัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 และตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยใช้แนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 วิสัยทัศน์ โรงเรียนวังเหนือวิทยาเป็นสถานศึกษาที่มุ่งมั่นจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมนำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจ ขยายโอกาสทางการศึกษา และสืบสานวัฒนธรรมไทย มี นักเรียน จำนวน 1,964 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครู จำนวน 86 คน ทั้งนี้โรงเรียนมุ่งเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4 ด้าน คือ

1.1 พัฒนาหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา

1.2 ส่งเสริมพัฒนาระบบบริหารแบบมีส่วนร่วม มที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (PBB)

1.3 พัฒนาสถานศึกษาด้านสื่อ เทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอน อาคารสถานที่ สาธารณูปโภค และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

1.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

โรงเรียนวังเหนือวิทยามีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นแผนระยะยาวที่ครอบคลุมเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทุกแผนระยะยาวดังกล่าวนำมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเป็นแผนระยะสั้นว่าภายใน 1 ปี โรงเรียนวังเหนือวิทยา โดยมีเป้าหมายจะดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนให้ได้คุณภาพและตามมาตรฐานที่กำหนด โดยดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และมีกลไกการดำเนินงานโดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนดำเนินการ (Do) ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) และขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action)

2. กระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

2.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถาม กลุ่มเป้าหมาย ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 จำนวน 104 คน ส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 30-40 ปี สถานะของตำแหน่งส่วนใหญ่เป็นครู ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งส่วนใหญ่ระหว่าง 1-5 ปี และวุฒิการศึกษาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี

2.2 กระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ขั้นตอนการวางแผน (Plan) โดยรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับการปฏิบัติ อยู่ใน

ระดับมากทุกประเด็น โดยสถานศึกษากำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติของทุกฝ่าย อยู่ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 และสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 2 ส่วนสถานศึกษากำหนดปฏิทินการติดตาม นิเทศตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 13 และสถานศึกษามีการมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีระบบและเป็นทางการระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 14

กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ขั้นตอนการดำเนินการ (Do) โดยรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยสถานศึกษา มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทด้วยความเต็มใจ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 และสถานศึกษาดำเนินงานตามแผนงาน /โครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 2 ส่วนสถานศึกษามีขั้นตอนจัดทำมาตรฐานระดับสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 9 และสถานศึกษาดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 10

กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) โดยรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกประเด็น สถานศึกษาจัดทำระบบข้อมูลผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเพื่อจัดทำจัดทำรายงานประเมินตนเองประจำปี ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 และสถานศึกษารายงานผลการประเมินของสถานศึกษา ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 2 ส่วนสถานศึกษามีปฏิทินกำหนดการ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 9 และสถานศึกษามีเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ที่ครอบคลุมอย่างมีคุณภาพ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 10

กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action) โดยรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับ

การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกประเด็น สถานศึกษาจัดทำรายงานสรุปผลและนำผล การประเมิน ไปใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 และ สถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดนิเทศติดตามการดำเนินงานและนำผลการประเมิน คุณภาพการศึกษามาพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก เป็นลำดับที่ 2 ส่วนสถานศึกษานำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร บุคลากรในสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 3 และสถานศึกษานำผลข้อมูลการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษากายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระดับการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก เป็นลำดับที่ 4

โดยสรุปกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ โรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 โดยรวม ระดับ การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นขั้นตอน พบว่าระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ทุกขั้นตอน โดยขั้นตอนการวางแผน (Plan) ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 และ ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนขั้นตอน การปรับปรุงและนำไปใช้ (Action) ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 4

2.3 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในกระบวนการบริหารงานระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

ปัญหา/อุปสรรคในภาพรวมของกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา พบปัญหา/อุปสรรค คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และ คณะกรรมการสถานศึกษา ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างแท้จริงมากที่สุด รองลงมา คือ ขาดงบประมาณ บุคลากรมีจำนวนจำกัดต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ต้องแบ่งเวลาทำ รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี ทำให้เวลาสอนมีน้อยลง ส่วนสถานศึกษานำผล ข้อมูลการจัดทำรายงาน การประเมินตนเองไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษากายใน สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง น้อยที่สุด และรองลงมาคือ ข้อมูลในการจัดทำรายงานบางข้อมูลล่าช้า ทำให้การดำเนินการรายงานล่าช้าไปด้วย

ข้อเสนอแนะในภาพรวม เพื่อแก้ปัญหา/อุปสรรคของกระบวนการบริหารงาน ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ ควรมีการอบรม ส่งเสริมครู สัมมนา ประชุม แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารควรติดตามงาน ร่วมประเมินผลกับคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และบุ คคลากรในโรงเรียน ส่วน บุคลากร

ในสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการให้ข้อเสนอแนะ แจกแบบเก็บข้อมูล และกำหนดวันส่งข้อมูลให้ตรงเวลา น้อยที่สุด และรองลงมาคือ ควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ประเมินโดยเฉพาะ และคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน กำกับติดตามโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษา กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ในขั้นตอนการวางแผน (Plan) สถานศึกษามีการมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีระบบและเป็นทางการ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานศึกษามี การกำหนดผู้รับผิดชอบไม่ชัดเจน มีการมอบหมายงานให้เฉพาะหัวหน้างาน แต่ไม่มีการมอบหมายงานให้กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่หัวหน้างานและไม่มีการมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษร

แสดงว่า กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ในขั้นตอนการวางแผน (Plan) สถานศึกษามีการกำหนดผู้รับผิดชอบไม่ชัดเจน มีการมอบหมายงานให้เฉพาะหัวหน้างาน แต่ไม่มีการมอบหมายงานให้กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่หัวหน้างานและไม่มีการมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษร สอดคล้องกับ ทวี มั่นตรง (2545) ศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินผลภายในและการประเมินผลภายนอก พบว่ามีปัญหาที่บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดผู้รับผิดชอบไม่ชัดเจน การดำเนินการไม่มีความต่อเนื่อง โรงเรียนมีงบประมาณจำกัด ครูมีภาระงานที่รับผิดชอบมาก ขาดเทคโนโลยีที่จะสนับสนุนการทำงาน การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพไม่ สอดคล้องกับตัวบ่งชี้และเกณฑ์มาตรฐาน ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนไม่มีการจัดเก็บที่เป็นระบบ

2. กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ในขั้นตอนการดำเนินการ (Do) สถานศึกษาดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องระดับการปฏิบัติอยู่ใน

ระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สถานศึกษามีการประเมินผลสัมฤทธิ์จริง แต่ไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3. กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ในขั้นตอนการตรวจสอบ การดำเนินงาน (Check) สถานศึกษามีเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพการศึกษาที่ครอบคลุมอย่างมีคุณภาพ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานศึกษาไม่ได้ใช้วิธีการตรวจสอบที่หลากหลายตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ และไม่ได้จัดทำ คู่มือปฏิบัติงานของโรงเรียนประกอบการตรวจสอบ

แสดงว่ากระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ในขั้นตอน การตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) สถานศึกษาไม่ได้ ใช้วิธีการตรวจสอบที่หลากหลาย ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ และไม่ได้จัดทำคู่มือปฏิบัติงานของโรงเรียน ประกอบการตรวจสอบ สอดคล้องกับ สยาม สุ่มงาม (2541) สรุปผลการศึกษาระบบการ ดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียน นำร่อง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า การประกัน คุณภาพการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ดำเนินการโดยใช้กรอบ ซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนด 3 ขั้นตอน คือ 1) การควบคุมคุณภาพ 2) การตรวจสอบคุณภาพและการปรับปรุงคุณภาพ 3) การประเมิน คุณภาพโรงเรียน เพื่อให้ใบรับรอง มาตรฐานการศึกษาในการควบคุมคุณภาพ การศึกษา มีการปรับขยายเกณฑ์ ให้เหมาะสมด้วย การทำประชาพิจารณ์ และการจัดครอบครัวบุคคลากรให้มีความพร้อม สำหรับการดำเนินงานให้สอดคล้องกับโครงการประกันคุณภาพการศึกษา

4. กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือ วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ในขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action) สถานศึกษานำผลข้อมูลการจัดทำรายงานการประเมินตนเองไปปรับปรุงพัฒนา คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับ สุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สถานศึกษา มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองไปแต่ยังขาด การนำไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และมีการกำกับติดตาม อย่างต่อเนื่อง

แสดงว่ากระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ในขั้นตอนการปรับปรุง

และนำไปใช้ (Action) สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองไปแต่ยังขาดการนำไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สมจิต ตาคำแสง (2548) ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก ในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็กในอำเภอแม่สะเรียงที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนมุ่งเน้นคุณภาพนักเรียนเป็นสำคัญ ให้ความสำคัญกับการจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการ ให้นักเรียนได้เรียนรู้พื้นฐานตามหลักสูตรบางส่วนยังไม่ได้มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและไม่มีการประเมินความสอดคล้องในการจัดทำแผน ส่วนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาได้รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ดำเนินงานตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผน ส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติคือ อบรมเรื่องแผนปฏิบัติการให้กับบุคลากร ประชาสัมพันธ์แผนปฏิบัติงานของโรงเรียน จัดทำแผนการติดตามการดำเนินงาน และจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานสำหรับการตรวจสอบและทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ประเมินตามภารกิจของบุคลากรที่ได้รับมอบ ผู้บริหารสร้างความตระหนักรู้แก่คณะครูให้เห็นความสำคัญของการประเมิน ร่วมกันวางแผนการประเมินตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ส่วนเรื่องที่ไม่ได้ปฏิบัติคือ ใช้วิธีการตรวจสอบที่หลากหลายตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและจัดทำคู่มือปฏิบัติงานของโรงเรียนประกอบการตรวจสอบ

5. กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการดำเนินการ (Do) ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) และขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action) โรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 มีการดำเนินการครบทุกขั้นตอน และจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่าระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกประเด็น

แสดงว่า โรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 มีกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาครบ ขั้นตอนเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกที่ 3 จาก สมศ. สอดคล้องกับ ฉัตรชัย ต๊ะปีนตา (2544) ศึกษาเรื่องเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 พบว่าระดับการดำเนินงานการเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) การศึกษาและการเตรียมการ 2) การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา 3) การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ 4) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 5) การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา 6) การเตรียมรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนขนาดกลางและใหญ่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

6. ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะในกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ปัญหา /อุปสรรคที่พบมาก คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างแท้จริง มากที่สุด และสถานศึกษาขาดงบประมาณ บุคลากรมีจำนวนจำกัด ต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ต้องแบ่งเวลามาทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี ทำให้เวลาสอนมีน้อยลง ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการอบรม ส่งเสริมครู สัมมนาประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น มากที่สุด และผู้บริหารควรติดตามงานร่วมประเมินผลกับคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และบุคลากรในโรงเรียน

แสดงว่ากระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 มีปัญหา/อุปสรรคเกี่ยวกับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างแท้จริง มากที่สุด และสถานศึกษาขาดงบประมาณ บุคลากรมีจำนวนจำกัด ต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ต้องแบ่งเวลามาทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี ทำให้เวลาสอนมีน้อยลง สอดคล้องกับ สวาท มูลละ (2548) ศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในอำเภอสันทราย เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 2 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ขั้นการควบคุมคุณภาพการศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ พบว่า มีการจัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญา และเป้าหมาย การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ปัญหาในการ

ควบคุมคุณภาพ คือ ขาดการวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษา เช่น การวิเคราะห์โอกาส อุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษา ข้อเสนอแนะ คือ ควรให้มีการอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพและควรศึกษานโยบายกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องพร้อมวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษา ขั้นการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้ บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ พบว่า โรงเรียนมีการสรุปผลการดำเนินการติดตามจัดทำรายงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาและศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินงานปีที่ผ่านมา ในขณะที่ศึกษานิเทศก์เห็นว่ามี การดำเนินงานตามแผนแต่ไม่มีการตรวจสอบประเมินผลและนำผลมาปรับปรุงปฏิบัติให้ บรรลุผลสูงสุด ปัญหาคือ ครูไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นในการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษา และผู้บริหารขาดทักษะในการจัดการบริหารคุณภาพ P-D-C-A ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารและคณะครูควรมีส่วนร่วมและดำเนินการอย่างเป็นระบบ ขั้นการประเมินคุณภาพการศึกษา ผลการประเมินคุณภาพการ ศึกษาของคณะครูและศึกษานิเทศก์ พบว่า มีการศึกษาเอกสารการประเมินคุณภาพภายใน ดำเนินการตามขั้นตอน ปัญหาคือ ขาดการนิเทศภายในและครูขาดความเข้าใจ ขาดความตระหนักเกี่ยวกับเรื่องการประเมิน ข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักว่า การประกันคุณภาพเป็น สิ่งจำเป็น และควรพัฒนาเครื่องมือการประเมิน มีการวางแผนร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ สอดคล้องกับ อเนก ตาเจริญเมือง (2547) ศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม การดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร พบว่า บุคคลที่เห็นว่ามี ความสำคัญในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนปัญหาพบว่าบุคคลในสถานศึกษายังไม่เข้าใจขั้นตอน การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการวางแผน จากการศึกษาพบว่า มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และ ทิศทางในการจัดการศึกษา และนำมาจัดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีโดยสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ ส่วนปัญหาในการดำเนินการวางแผน พบว่า บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังขาด การมีส่วนร่วมในการวางแผน ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวางแผนไม่เพียงพอ ด้านการรายงานผล จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อต้นสังกัด และสาธารณชน ส่วนปัญหาในการรายงานผล จากการศึกษาพบว่า การจัดทำรายงานไม่ถูกต้อง ความเป็นจริง สอดคล้องกับ ทวี มั่นตรง (2545) ที่ศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง พบว่า

มีปัญหาที่บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดผู้รับผิดชอบไม่ชัดเจน การดำเนินการไม่มีความต่อเนื่อง โรงเรียนมีงบประมาณจำกัด ครูมีภาระงานที่รับผิดชอบมาก และสอดคล้องกับ พยอมติวี วรุณวณารักษ์ (2542) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบปัญหาที่เกี่ยวข้องข้องกับการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานหรือ คู่มือการทำงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ เป็นปัญหาใหญ่ และรองลงมาคือโรงเรียนยังไม่ได้จัดทำเพราะยังไม่มีเวลาจัดทำ และไม่มี ความมั่นใจในรูปแบบที่แน่นอน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาที่พบว่า กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ คุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ในขั้นตอนการวางแผน (Plan) สถานศึกษามีการมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติงาน อย่างมีระบบและเป็นทางการ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย สถานศึกษา ควรมีการกำหนด บทบาทหน้าที่เป็นของครูและบุคลากร อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

1.2 จากผลการศึกษาที่พบว่า กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ คุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ในขั้นตอนการดำเนินการ (Do) สถานศึกษาดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์อย่างเป็น ระบบและต่อเนื่องระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย สถานศึกษาควรดำเนินการ ประเมินผลสัมฤทธิ์ แต่งตั้งทีมงานผู้รับผิดชอบกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

1.3 จากผลการศึกษาที่พบว่า กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ คุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ในขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) สถานศึกษามีเครื่องมือตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาที่ครอบคลุมอย่างมีคุณภาพ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับ สุดท้าย สถานศึกษาควรประสานขอความช่วยเหลือจาก สพม. และศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการ วางแผนตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาและ คณะครูควรร่วมกันวางแผนการทำงานตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

1.4 จากผลการศึกษาที่พบว่า กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ คุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

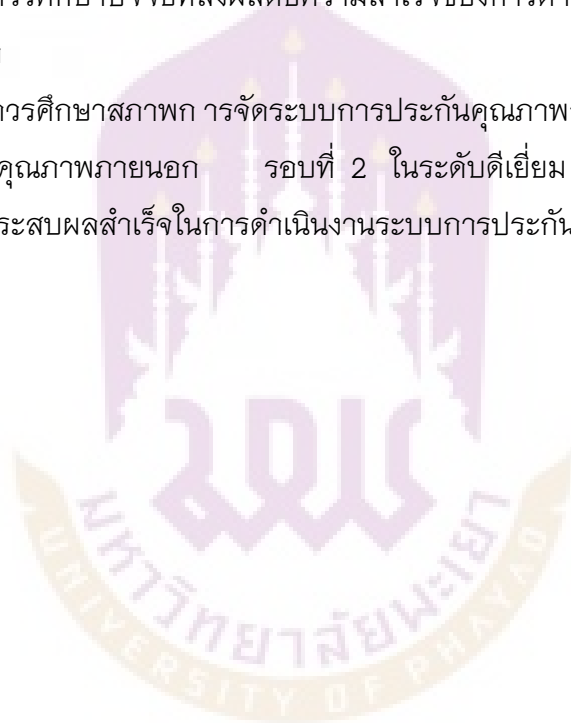
เขต 35 ในขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action) สถานศึกษานำผลข้อมูลการจัดทำรายงานการประเมินตนเองไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย สถานศึกษาควรนำผลข้อมูลการจัดทำรายงานการประเมินตนเองไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ การศึกษาพัฒนาระบบสารสนเทศต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาสภาพการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 ในระดับดีเยี่ยม เพื่อศึกษาเป็น แนวทางการดำเนินการที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2542). **การประกันคุณภาพของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2544). **การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2545). **แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2541). **การประกันคุณภาพการศึกษา เล่ม 1**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก (พิมพ์ครั้งที่ 5)**. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- จිරักดิ์ จันทรช่วงโชติ. (2538). **การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.**
- จักรวรรดิ ต๊ะแสนเทพ และคณะ. (2549). **การปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาในเขตอำเภอท่าวังมา จังหวัดน่าน. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.**

- นัตรชัย ต๊ะปิ่นตา. (2544). การเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ชาชีว์วัฒน์ ศรีแก้ว. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545
–2549. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์ พ.ศ. พัฒนา จำกัด.
- ทวี มั่นตรง. (2545). แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสปราบ จังหวัดลำปาง. การศึกษาค้นคว้า
อิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ทวีเดช ลัตย์ต่อชาติ และคณะ. (2550). การศึกษากระบวนการจัดทำคู่มือการประเมิน
คุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประชารัฐธรรมคุณ อำเภอจาง จังหวัด
ลำปาง. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ธวัชชัย ช่างแก้ว และคณะ. (2544). การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในสหวิทยา
เขตริมโขง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตจังหวัดเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าด้วย
ตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- นัยนา ทองศรีเกต. (2544). การสอนดีมีคุณภาพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- บรรจง จันทมาศ. (2542). ระบบการบริหารคุณภาพ ISO 9000. กรุงเทพฯ: เอเชียเพลส.
- ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ. (2545). แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ
การศึกษา ใน **ประมวลสาระชุดวิชาบริบททางการศึกษา หน่วยที่ 12**. หน้า 108–
109. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์.
- พยอมศรี วรณวนารักษ์. (2542). **สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการ
ประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่**. การศึกษา
ค้นคว้าอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พระกิตติศักดิ์ มีสุข และคณะ. (2543). การบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตจังหวัดเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าด้วย
ตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ภาณุวัฒน์ ภัคดีวงศ์. (2542). แนวคิดในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา.
วารสารวิชาการ, 2(4), (เมษายน).
- มนลิส ลิทธิสมบูรณ์. (2546). **ระเบียบวิธีวิจัย**. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

มหาวิทยาลัยนเรศวร. (2550). **คู่มือการจัดทำสารนิพนธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ฉบับ พ.ศ.**

2550. พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รัตนารณ์ แปงทอง. (2543). **ความพร้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน ในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.**

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540. (11 ตุลาคม 2540). **ราชกิจจานุเบกษา. 114 (55ก).**

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2547). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.**

วารินทร์ สิ้นสูงสุด. (2542). **การประกันคุณภาพการศึกษา แผ่นฉาย แผ่นแจก เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สยามมิตร.**

สงบ ลักษณะ. (2542). **การพัฒนาหลักสูตรระดับโรงเรียน. วารสารปฏิรูปการศึกษา, 1(14), กรุงเทพฯ: เจ พิมพ์ โปรเซส.**

สถาบันราชภัฏลำปาง. (ม.ป.ป.). **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏลำปาง.**

สมจิต ตาคำแสง. (2548). **การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก ในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.**

สมคิด พรหมจ้อย และ สุภัทตร์ พิบูลย์. (2544). **การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์.**

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ตารางแสดงประสิทธิภาพของเครื่องมือ

แบบประเมินแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา
และคณะกรรมการสถานศึกษา

เรื่อง กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

ข้อที่	RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)	สรุปผล
1	0.81	เหมาะสม
2	0.83	เหมาะสม
3	0.83	เหมาะสม
4	0.83	เหมาะสม
5	0.82	เหมาะสม
6	0.81	เหมาะสม
7	0.83	เหมาะสม
8	0.81	เหมาะสม
9	0.83	เหมาะสม
10	0.84	เหมาะสม
11	0.84	เหมาะสม
12	0.81	เหมาะสม
13	0.81	เหมาะสม
14	0.82	เหมาะสม
15	0.85	เหมาะสม
16	0.83	เหมาะสม
17	0.81	เหมาะสม
18	0.82	เหมาะสม

ตารางแสดงประสิทธิภาพของเครื่องมือ
แบบประเมินแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา
และคณะกรรมการสถานศึกษา
เรื่อง กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

ข้อที่	RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)	สรุปผล
19	0.82	เหมาะสม
20	0.81	เหมาะสม
21	0.85	เหมาะสม
22	0.81	เหมาะสม
23	0.85	เหมาะสม
24	0.85	เหมาะสม
25	0.85	เหมาะสม
26	0.83	เหมาะสม
27	0.83	เหมาะสม
28	0.82	เหมาะสม
29	0.83	เหมาะสม
30	0.82	เหมาะสม
31	0.82	เหมาะสม
32	0.87	เหมาะสม
33	0.86	เหมาะสม
34	0.8	เหมาะสม
35	0.81	เหมาะสม
36	0.81	เหมาะสม
37	0.83	เหมาะสม
38	0.82	เหมาะสม

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม

กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

เรื่อง กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

ผู้วิจัย นางสาวสินุญช ใจนันท๊ะ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามสำหรับ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ชุดนี้มุ่งที่จะศึกษากระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ฉะนั้น ข้อเท็จจริงในการตอบแบบสอบถามของท่านจะช่วยให้การดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้บรรลุผล และเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงและการพัฒนากระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ในโอกาสต่อไป

2. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 เป็นแบบปลายเปิด

3. ผู้ศึกษาใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามให้ ครบทั้ง 3 ตอน และครบทุกข้อคำถามเพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ได้

4. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้จะไม่กระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด ผู้ศึกษาจะเก็บรักษาคำตอบของท่านไว้เป็นความลับและจะเสนอผลการศึกษาในภาพรวมเท่านั้น

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถามไว้ ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ตามสถานภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

น้อยกว่า 30 ปี 30 – 40 ปี
 41 – 50 ปี มากกว่า 50 ปี

3. สถานะของตำแหน่ง

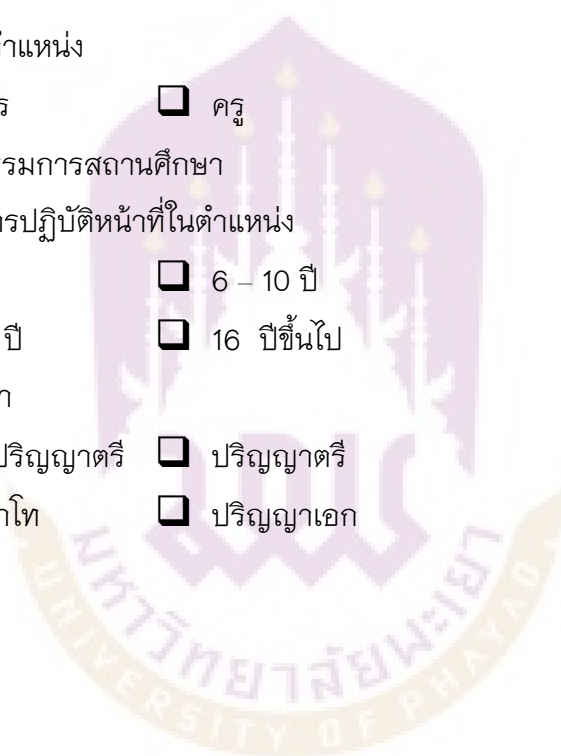
ผู้บริหาร ครู
 คณะกรรมการสถานศึกษา

4. ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง

1 – 5 ปี 6 – 10 ปี
 11 – 15 ปี 16 ปีขึ้นไป

5. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5
คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าสถานศึกษาของท่านมีระดับการดำเนินงานเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามประเด็นที่กำหนดต่อไป ปนี้อย่างไร โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการดำเนินงานเพียงช่องเดียวที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับ 5 หมายถึง สถานศึกษาของท่านมีการดำเนินงานเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สถานศึกษาของท่านมีการดำเนินงานเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สถานศึกษาของท่านมีการดำเนินงานเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สถานศึกษาของท่านมีการดำเนินงานเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สถานศึกษาของท่านมีการดำเนินงานเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan)						
1.1	สถานศึกษามีการประชุมชี้แจงสร้างความตระหนัก พัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากร					
1.2	สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน					
1.3	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างการบริหารงาน					
1.4	สถานศึกษามีคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนองค์กร ชุมชน และตัวแทนนักเรียน					

กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1.5	สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และ แนวปฏิบัติของทุกฝ่ายอยู่ในแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา					
1.6	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำมาตรฐาน การศึกษาระดับสถานศึกษา					
1.7	สถานศึกษามีคู่มือการดำเนินงานมาตรฐาน การศึกษาระดับสถานศึกษา					
1.8	สถานศึกษากำหนดปฏิทินการ ติดตาม นิเทศ ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
1.9	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา					
1.10	สถานศึกษาแต่งตั้งกรรมการบริหารหลักสูตร และได้ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง					
1.11	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง					
1.12	สถานศึกษามีการมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติงาน อย่างมีระบบและเป็นทางการ					
1.13	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการและชี้แจงการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนระดับชั้น ม5, ม. 6					
1.14	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา					
2. ขั้นตอนดำเนินการ (Do)						
2.1	สถานศึกษามีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทด้วยความเต็มใจ					
2.2	สถานศึกษามีระบบสารสนเทศเป็นปัจจุบัน สอดคล้อง กับภารกิจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
2.3	สถานศึกษามีขั้นตอนจัดทำมาตรฐานระดับ สถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา					

กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
2.4	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมทั้งหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น					
2.5	สถานศึกษาดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ					
2.6	สถานศึกษามีแผนงานโครงการกิจกรรมที่สะท้อนการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดอย่างครอบคลุม					
2.7	สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนงานโครงการกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
2.8	สถานศึกษาดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
2.9	สถานศึกษาจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ					
2.10	สถานศึกษากำกับ ติดตาม ให้การนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
3. ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check)						
3.1	สถานศึกษามีแผนการปฏิบัติงานและการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
3.2	สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม นิเทศ เพื่อนำผลการประเมินมา ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
3.3	สถานศึกษามีปฏิทินกำหนดการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน					
3.4	สถานศึกษามีเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพการศึกษาที่ครอบคลุมอย่างมีประสิทธิภาพ					
3.5	สถานศึกษารายงานผลการประเมินของสถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ					

กระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
3.6	สถานศึกษาแจ้งผลการประเมินผลสัมฤทธิ์เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของชาติให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบเป็นลายลักษณ์อักษร					
3.7	สถานศึกษาจัดทำระบบข้อมูลผลการประเมินมาตรฐาน คุณภาพการศึกษาเพื่อจัดทำรายงานประเมินตนเองประจำปี					
3.8	สถานศึกษาจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน					
3.9	สถานศึกษาดำเนินการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพต่อหน่วยงานต้นสังกัด ตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542					
3.10	สถานศึกษาทำการตรวจสอบคุณภาพทางการศึกษาเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง					
4. ขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action)						
4.1	สถานศึกษานำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร บุคลากรในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง					
4.2	สถานศึกษาจัดทำรายงานสรุปผล และนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
4.3	สถานศึกษานำผลข้อมูลการจัดทำรายงานการประเมินตนเองไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
4.4	สถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดนิเทศ ติดตามการดำเนินงานและนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

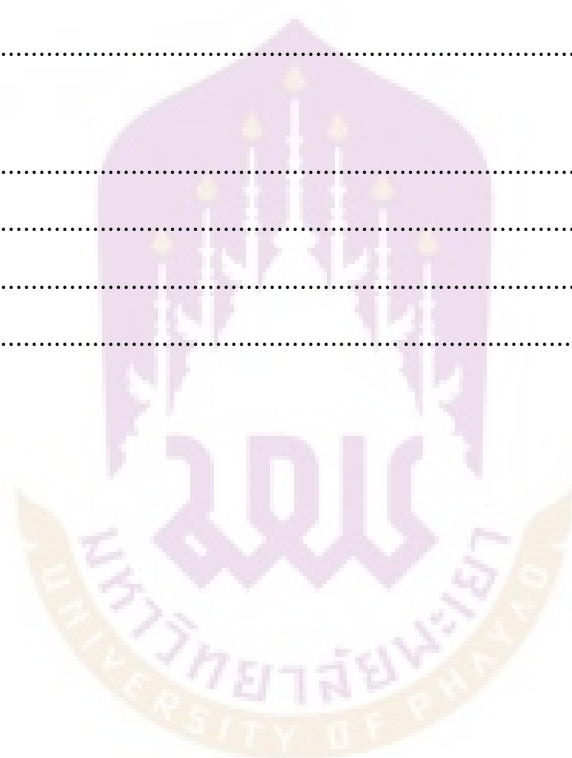
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

อธิธานศัพท์

อภิธานศัพท์

1. ประชากร ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และ คณะกรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35
2. การบริหารงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา การจัดกระบวนการบริหารและจัดการคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ใน 4 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan) 2. ขั้นตอนดำเนินการ (Do) 3. ขั้นตอน การตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) 4. ขั้นตอน การปรับปรุงและ การนำไปใช้ (Action)
3. ความรู้ความเข้าใจ การรับรู้และเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และ คณะกรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35
4. การปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การกระทำตามขั้นตอนการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา ของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ใน 4 ขั้นตอน
5. ปัญหาในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับอุปสรรค ข้อขัดข้องในการ ประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

6. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ

การจัดโครงสร้างการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน การมีส่วนร่วม และการประสานสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ การจัดระบบการควบคุมคุณภาพ การศึกษา การจัดระบบการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการจัดระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา

7. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

การพัฒนามาตรฐานด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่หลักสูตรกำหนด

8. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แผนที่จัดทำอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานข้อมูลของสถานศึกษา ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนสมบูรณ์ ครอบคลุมการพัฒนาทุกกิจกรรมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมดำเนินการในการจัดทำแผน

9. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การกำกับ ติดตามและดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้โดยมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจน ครอบคลุมงาน/โครงการของสถานศึกษา

10. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในโดยบุคลากรในสถานศึกษา และการตรวจสอบทบทวนโดยหน่วยงานต้นสังกัด

11. การประเมินคุณภาพการศึกษา

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนระดับชาติที่ศึกษาในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น ในกลุ่มสาระต่าง ๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และการประเมินคุณภาพและมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

12. การรายงานคุณภาพการศึกษา

การนำเสนอข้อมูลผลการประเมินคุณภาพการศึกษาประจำปี การศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และต่อสาธารณชน

13. การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การปรับปรุง พัฒนา การทบทวน การนำไปใช้เพื่อให้คุณภาพและ
มาตรฐานคงอยู่อย่างพัฒนา

14. ผู้บริหารสถานศึกษา

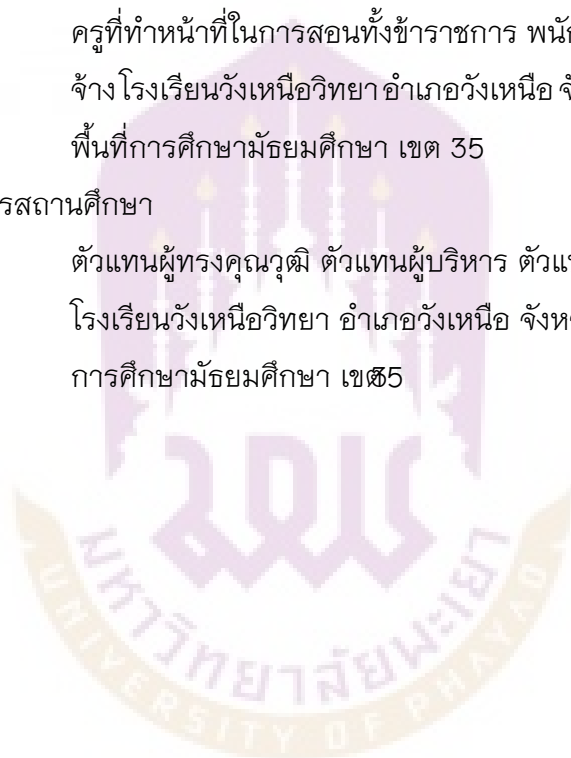
ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวังเหนือวิทยา
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 35

15. ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ครูที่ทำหน้าที่ในการสอนทั้งข้าราชการ พนักงานราชการ และครูอัตรา
จ้าง โรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

16. คณะกรรมการสถานศึกษา

ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแทนผู้บริหาร ตัวแทนครู และตัวแทนผู้ปกครอง
โรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นามสกุล	สินฤทัย ใจนันท๊ะ
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2528
ที่อยู่ปัจจุบัน	127 หมู่ 1 ตำบลวังทอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง 52140
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวังเหนือวิทยา 447 หมู่ 4 อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง 52140 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู อันดับ คศ.1
ประสบการณ์การทำงาน	รับราชการครู โรงเรียนวังเหนือวิทยา 447 หมู่ 4 อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง 52140 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35
ประวัติการศึกษา	ค.บ. (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) เกียรตินิยมอันดับ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

